

Kanonizácia súrodencov

Pápež vo Fatime
vyhlási bl. Františka
a Hyacintu Martovcov
za svätých

str. 5

Záchranca utečencov

Páter Philippe Blot
pomáha severokórejským
utečencom dostať sa
za hranice

str. 8

Počujem dláto

Milan Rúfus
sa zamýšľa nad
dielom Majstra Pavla
z Levoče

str. 16

Poslušnosť v neposlušnosti

Možno to znie neveriteľne, ale ten úžasný a strhujúci príbeh zvaný *kresťanstvo* sa vlastne začal – neposlušnosťou. Apoštoli na čele s Petrom a Jánom (Sk 3, 1n) sa kvôli hlásaniu evanjelia stali poslušní v neposlušnosti.

Keď prvý pápež prišiel s „učeníkom, ktorého Ježiš miloval“ (Jn 13, 23) do Jeruzalemského chrámu a pri Šalamúnovom stĺporadí prehovoril Peter k ľudu, „*prepadli ich kňazi, veliteľ chrámovej stráže a saduceji a zazlievali im, že učia ľud a ohlasujú zmŕtvychvstanie v Ježišovi, a do rána ich dali do väzenia*“ (Sk 4, 1-3). Na druhý deň sa stretli „*poprední muži, starší a zákonníci, veľkňazi Annáš a Kajfáš, Ján a Alexander a všetci, čo boli z veľkňazského rodu*“ (Sk 4, 5-6), tušiac, že sa začínajú problémy. Porada bola rýchla, uznesenie jasné: „*Pohrozme im, nech už nikomu nehovoria v tomto mene*“ (Sk 4, 17). A pretože Peter a Ján boli „*ľudia neučení a prostí*“ (Sk 4, 13), pre istotu, aby riadne pochopili príkaz veľrady, im títo „*poprední muži*“ pohrozili dva razy (porov. Sk 4, 18-21). Zbytočne. A tak prišlo k naplneniu hrozieb: zatknutie.

Keďže zázračným vyslobodením apoštolov z väzenia naberá príbeh pre súčasnú praktickú a priveľmi racionálnu spoločnosť transcendentný rozmer, v zmysle Ježišovej rady (porov. Mt 7, 6) nezneuctujme posvätné veci a posuňme sa k opätovnému predvedeniu Petra a Jána pred veľradu. Veľkňaz, zjavne už rozhorčený ich neposlušnosťou, buráca: „*Nezakázali sme vám prísne učiť v tomto mene*“ (Sk 5, 28)?!

A títo „*ľudia neučení a prostí*“ odpovedali ako teologickí učenci: „*Boha treba viac poslúchať ako ľudí*“ (Sk 5, 29).

A zanovitá neposlušnosť rozkrútila už dvetisíc rokov trvajúci príbeh. Príbeh plný svedkov poslušných v neposlušnosti. Poslušných Ježišovmu misijnému príkazu a neposlušných bezbožným vôľam mocných tohto sveta.

Ale pozor – neposlušný neznamená rebel či revolucionár! Neposlušný v tomto zmysle znamená ten, ktorý povedal Ježišovi *áno*, a preto vie povedať *nie* ponukám či príkazom modela a ich tvorcom.

Úprimne, od prvých krôčikov Cirkvi sa toho veľa nezmenilo. Veľkňaz z onoho príbehu sa teraz oblieka do najrozličnejších šiat, ale cieľ má stále rovnaký: domôcť sa súhlasu a zadusiť každý odpor hneď v zárodku.

Ak chceš mať úspech, musíš povedať *áno*.

Ak chceš kariérne rásť, získať výhodné miesto, musíš povedať *áno*.

Ak chceš dosiahnuť protekciu – *áno*.

Anna Razumovskaya: *Tichá modlitba*

Ak chceš zbohatnúť – *áno*.

Ak chceš zabezpečiť sebe i svojim deťom úspech – *áno*.

Ak chceš ísť s módou (a nielen v obliekaní) – *áno*.

Áno, áno, áno... Áno na všetko, a najlepšie *in bianco*.

A tak sa naším !!*áno!* stávame neposlušnými v poslušnosti. Neposlušní k Ježišovmu evanjeliu a poslušní vôľam mocných tohto sveta. Opak podmienky prvého pápeža.

„*Ľudia neučení a prostí*“ pochopili usporiadanie sveta, hierarchiu hodnôt a povinností. A pritom stačilo tak málo – stretnúť sa s Ježišom. Po takomto, ale vážne branom stretnutí sa už asi nedá povedať nič iné, len *áno*. A dokonca *in bianco*. Už sa nedá byť iný, len poslušný Kristovi, a neposlušný tým, ktorí nám pod rôznymi hrozbami a nálepkovaním neodporúčajú konať „*v tomto mene*“.

Ak to nechápeme, potom sme ešte neučenejší a prostejší ako nevzdelaní rybári (pri všetkej úcte k rybárom, najmä súčasným), alebo sme sa nestretli s Ježišom.

A úprimne – ani jedna z možností nás priveľmi nectí.

PAVOL PRIKRYL

Povedzte priateľom:
Každý si môže objednať
VOX

Litánie k blahoslaveným Františkovi a Hyacinte

Pane, zmiluj sa nad nami.
Kriste, zmiluj sa nad nami.
Pane, zmiluj sa nad nami.

Panna Mária Ružencová z Fatimy, oroduj za nás.

Panna Mária Bolestná,

Panna Mária Karmelská,

Blahoslavený František Marto,

Blahoslavená Hyacinta Martová,

Deti, ktorých povolal Kristus, orodujte za nás.

Deti, ktoré ste boli povolané, aby ste kontemplovali

Boha v nebi,

Maličkí, ktorým Otec zjavil tajomstvo nebeského

kráľovstva,

Maličkí, ktorých si vybral Boh,

Vy, ktorí ste dokonalou chválou Božích zázrakov,

Dokonalé vzory synovskej odovzdanosti, ako deti

v lone matky,

Obete zmierenia pre úžitok Kristovho Tela,

Dôverníci Anjela pokoja,

Spolu s anjelom adorujúci Eucharistiu,

Vy, ktorí ste videli Pannu odetú slnkom,

Vy, ktorí ste videli Svetlo, ktorým je Boh,

Milované deti Panny a Matky,

Vy, ktorí ste pozorne počúvali materským prosbám

Panny Márie,

Obrancovia posolstva, ktoré vám oznámila Pani,

jasnejšie ako slnko,

Hlásatelia slov Matky Božej,

Proroci víťazstva Nepoškvrneného Srdca Panny

Márie,

Vy, ktorí ste naplnili úmysly Najvyššieho,

Verní strážcovia posolstva,

Vyslanci Panny Márie Ružencovej,

Misionári prosieb Máriiných,

Poslovia výziev z neba,

Ohrancovia Kristovho nástupcu na zemi,

Vyznávači hrdinského života v pravde,

Tešitelia Ježiša Krista,

Vzory kresťanskej lásky,

Vy, ktorí ste slúžili chudobným a chorým,

Vy, ktorí ste sa obetovali za urážky hriešnikov,

Priatelia ľudí pred trónom Panny Márie,

Ľalie nevinnosti voňajúce svätosťou,

Perly žiariace nádhernou blaženosťou,

Serafíni lásky pri nohách Pána,

Obete predložené Bohu, prinášajúce utrpenie na
zmier,

Obdivuhodné vzory rozdelenia sa s chudobnými,

Neúnavné vzory v prinášaní obetí za obrátenie

hriešnikov,

Vzory odvahy v časoch protivenstiev,

Duša Bohom v Ježišovi milované,

Malí pastieri, ktorí nás vediete za Baránkom,

Učeníci v Máriinej škole,

Pýtajúci sa ľudstva,

Plody stromu svätosti,

Dary pre svetovú Cirkev,

Božie znamenia pre Boží ľud,

Svedkovia Božej milosti,

Vy, ktorí ste vyzývali k zachovaniu krstnej

nevinnosti,

Vzory skúsenosti milujúce prítomnosť Boha,

Veľavravné duše v blízkosti Boha,

Prímluvcovia za hriešnikov pred Bohom,

Tvorcovia civilizácie lásky a pokoja,

Lampy, ktoré osvecujú ľudstvo,

Láskavé svetlá osvecujúce mnohých,

Lampy žiariace na cestách ľudstva,

Plamene žiariace v temných a nepokojných časoch,

Sviece Bohom zapálené,

Kriste, uslyš nás. Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás. Kriste, vyslyš nás.

Záverečná modlitba:

Nekonečne dobrý Bože, ty miluješ nevinných a vyvyšuješ pokorných; prosíme Ťa, daj, aby sme na príhovor Nepoškvrnenej Matky tvojho Syna, napodobením blahoslavených Františka a Hyacinty, mohli ti slúžiť v prostote srdca, a tak vojsť do nebeského kráľovstva. Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna, ktorý je Boh s tebou v jednote s Duchom Svätým. Amen.

Kardinál Jozef Tomko približuje históriu a odkaz fatimských zjavení

Fatimská storočnica

V Katolíckej cirkvi jestvujú niektoré posvätné miesta, kde sa stali pamätne udalosti, alebo sú pochovaní významní svätci, prípadne sa nachádzajú v peknom prostredí. Tak priťahujú k sebe veriacich, ktorí ta dochádzajú, čiže putujú z túžby po duchovnom pookriatí.

Niektoré pútnické miesta sa stali známymi v krajine alebo aj medzinárodne. Svoj pôvod pripisujú nejakej veľkej duchovnej osobnosti, ktorá na tom mieste žila a pôsobila, zanechajúc po sebe veľkú pamiatku. Je to predovšetkým Palestína, ktorú my kresťania nazývame *Svätá zem*, lebo tam žil vtelený bohočlovek Ježiš Kristus, jeho Matka Mária a ochranca sv. Jozef, jeho apoštoli a prví učenci a tam sa odohrali dôležité udalosti Kristovej Cirkvi. Celá krajina je vlastne veľkým pútnickým miestom.

Ježišovej Matke, slávnej Bohorodičke Márii, vybudovali kresťania vo svete viac kostolov a svätýň, ktoré zasvätili niektorej udalosti z jej života. Tie priťahujú nielen svojou umeleckou výstavbou a výzdobou, ale aj dobre zriadenými liturgickými obradmi. Pri nich sú často rehoľné domy, kde bývajú napríklad spovedníci a duchovní radcovia. Okrem toho bývajú tam vhodné pohostinné zariadenia pre pútnikov z blízka i z ďaleka. Niektoré pútnické miesta vznikli na mieste údajných zjavení a rozvinuli sa iba za posledných sto rokov. Inde na takom mieste vrcholí pútnické obdobie na niektorý sviatok Panny Márie. Na Slovensku sú známe viaceré pútnické miesta, ako sú Levoča, Šaštín, Staré Hory a podobne.

POVZBUDENIE

Najznámejšie pútnické miesta na svete sú okrem Ríma, ako sídla nástupcu sv. Petra, prvého pápeža, mariánske svätyne v Lurdoch, Čenstochovej, parížska Notre Dame a tiež portugalská Fatima.

A práve Fatima sa 13. mája tohto roku dožíva sto rokov od zjavení Panny

Márie trom deťom. Do svetovej pozornosti sa dostáva aj vďaka návšteve Svätého Otca Františka na storočnicu fatimských zjavení.

Fatima je asi desaťtisícové mestečko vo vnútrozemí Portugalska, vzdialené asi 140 kilometrov od hlavného mesta Lisabon. V tom mestečku sa počas šiestich mesiacov, od 13. mája do 13. októbra 1917, viac ráz zjavila Panna Mária trom deťom, ktorých mená sú Francisco, jeho sestra Hyacinta a ich sesternica Lucia. Deti mali od sedem do desať rokov a boli to malí pastieri.

Takzvané Fatimské posolstvo je nielen výzvou, aby sa ľudia obrátili a robili pokánie za hriechy, ale je zároveň aj povzbudením k väčšej úcte, a najmä k zasväteniu Ruska Nepoškrvenému Srdcu Panny Márie, po ktorom príde obdobie mieru.

Pri zjavení deti videli Pannu Máriu a pri nej anjela, ako aj biskupa oblečeného v bielom obleku. Z poslušnosti voči svojmu biskupovi Lucia opísala tieto videnia. Ako vyhlásil kardinál Ratzinger, obrazy a reč videní sú v mnohom symbolické, náznakové.

BIELY BISKUP

Veľa sa debatovalo o postave „*bieleho biskupa*“ vo videniach detí. Koho to predvídali fatimské deti?

Biely oblek mnohým ľuďom, nielen veriacim, naznačoval pápeža, ale nie celkom jednoznačne, lebo biskupi a misijní kňazi vôbec nosia tiež biele reverendy. Keď však Mehmet Ali Ağca 13. mája 1981 postrelil Jána Pavla II. na Námestí sv. Petra práve na výročie prvého fatimského zjavenia, tak sa mnohí utvrdili v mienke, že tá biela mužská

postava vo videniach detí naznačuje pápeža, a to práve poľského pápeža.

Táto myšlienka prišla na um aj mne, keď som v ten deň sedel pri okne svojho bytu pri vatikánskej Bráne sv. Anny, z ktorej vybehlo auto s postreleným Jánom Pavlom II., a hnalo sa smerom ku klinike Gemelli, zatiaľ čo z námestia už vychádzali ľudia s krikom: „*Postrelili Svätého Otca!*“

O rok po atentáte išiel pápež Ján Pavol II. do Fatimy poďakovať sa Božej Matke za ochranu. Vtedy vyhlásil: „*Materská ruka viedla dráhu guľky. Tak sa pápež zastavil na prahu smrti.*“ Guľka je v súčasnosti vložená do zlatej koruny na soche Panny Márie vo Fatime.

POKÁNIE

Fatimské udalosti sa stali pred sto rokmi, ale ich posolstvo oslovuje Cirkev

a veriacich po celý čas, aj teraz. I súčasný pápež František putuje 13. mája do Fatimy, na pamätný deň, čím chce zaiste zdôrazniť jeho význam a aktuálnosť pre naše časy. Ako to povedal ešte roku 1985 kardinál Ratzinger, budúci pápež Benedikt XVI.: „Z tohoto miesta odznel prísny signál a výzva k vážnemu životu, lebo ľudstvo sa ocitá v nebezpečenstve.“

Panna Mária naozaj predznačila Druhú svetovú vojnu, predpovedala pád komunizmu v roku 1989, poukázala malým pastierikom i našej generácii na zhubnú hrôzu pekla, na dôležitosť obrátenia a pokánia, na silu modlitby, najmä ak vzývame príhovor jej prečistého Srdca. Podľa výrokov Lucie v takzvanom „tajomstve“ je kľúčovým výrazom v prvej časti výraz „spasiť duše“ a v ďalšej časti trojnásobné zvo-

Snímka: archív

lanie: „Pokánie, pokánie, pokánie!“ To nám pripomína výzvu Ježiša Krista v evanjeliu: „Kajajte sa a verte evanjeliu“ (Mk 1, 15).

Pridajme sa teda v duchu všetci k púti nášho Svätého Otca Františka a pripojme aj svoje modlitby, aby nám fa-

timská Matka Božia vyprosila tie milosti a Božie dary, ktoré náš národ najväčšmi potrebuje, ako aj Cirkev i celé ľudstvo. K nim pripojme aj svoje osobné potreby. Spravme si teda v duchu takú tichú osobnú púť do Fatimy.

Kardinál JOZEF TOMKO

Pápež bude vo Fatime kanonizovať bl. Františka a Hyacintu

Kanonizácia súrodencov Martovcov

Dňa 20. apríla pri zasadnutí riadneho kardinálskeho konzistória Svätý Otec František oficiálne oznámil, že fatimské deti bl. František a Hyacinta budú svätorečení 13. mája vo Fatime.

Súrodenci Francisca (1908 – 1919) a Jacintu (1910 – 1920) Martovcov, ako sa oficiálne volajú, budú vyhlásení za svätých počas návštevy pápeža Františka na tomto mariánskom pútnickom mieste pri príležitosti osláv storočnice zjavení Panny Márie. Bl. František a Hyacinta sa stanú vôbec prvými svätcami v takom útlom veku, ktorí nezomreli ako mučeníci. Ako však pre *Catholic News Service* povedal portugalský kardinál José Saraiva Martins, emeritný prefekt Kongregácie pre svätorečenie, „mariánske zjavenia sa tu stalo očividnou príležitosťou na svätorečenie, no nemá čo do činenia so svätosťou týchto detí, ani nijako neovplyvnilo rozhodnutie o ich kanonizácii.“

Bol to práve kardinál Saraiva, ktorý ako prefekt kongregácie dohliadal na beatifikačný proces súrodencov Martovcov, ktorý zavíšil v roku 2000 sv. Ján Pavol II. Vysvetlil, že kanonizačná kauza sa zastavila z dôvodu všeobecného presvedčenia, že „deti nemajú schopnosť praktizovať kresťanské cnosti v heroickom stupni“, čo je zásadný predpoklad svätorečenia.

Hoci bola známa úcta súrodencov Martovcov k Eucharistii a k Matke Božej, ale až jedna špecifická udalosť, ktorá sa odohrala počas zjavení, presvedčila vatikánsku kongregáciu o svätosti fatimských detí. Keď totiž starosta Fatimy a predsedsa slobodomurárskej lóže v neďalekej Leirie Artur Santos

Deti z Fatimy: Lucía dos Santos (vľavo), a jej bratanec Francisco Marta a sesternica Jacinta Martovci

pred augustovým zjavením deti uniesol a zavrel, vyhrážal sa im hroznou smrťou vo vriacom oleji, ak zjavenie nezaprú. Pritom súrodencov dokonca oddelil od ich sesternice Lucie, ktorú vraj už takto strašne mučil. A aká bola odpoveď detí na Santosove vyhrážky? „Robte si, čo chcete, nemôžeme klamať. Videli sme ju!“ „Koľko dospelých by povedalo to isté?“ zamýšľa sa portugalský kardinál nad heroickou odpoveďou, ktorá podľa neho jasne dokazuje „osobnú svätosť súrodencov Martovcov, na ktorej spočíva ich svätorečenie“.

-red-

Trapista Thomas Merton o správnom chápaní katolíckej úcty k Panne Márii

Služobnica

Správne chápanie úcty k Panne Márii často obchádzajú samotní katolíci, preto neprekvapuje, že tí, ktorí nie sú katolíci, nesprávne ponímajú katolícku úctu k Božej matke.

Mnohí katolíci si predstavujú, a nie je ťažké pochopiť ich dôvody, že katolíci berú Preblahoslavenú Panu ako takmer božské bytie v jej podstate, ako by mala nejakú slávu, nejakú moc, nejaký vlastný majestáť, ktorý ju kladie na rovnakú úroveň so samotným Kristom. Považujú nanebovzatie Panny Márie za spôsob zbožňovania, ktorý ju v poriadku spásy zdanlivo stavia na roveň jej Synovi. No toto všetko je v úplnom rozpore s pravou mienkou Katolíckej cirkvi.

SLÁVA BOHA

Spomínané chápanie totiž zabúda, že Máriina sláva spočíva najmä v jej „ničote“, vo fakte, že je „*služobnica Pána*“, ktorá sa v prijatí Božieho materstva jednoducho milujúc podriadila jeho príkazu v čistej poslušnosti viery.

Mária nie je blahoslavená kvôli nejakej domnelej pseudobožskej výsade, ale v plnosti jej ľudských a ženských obmedzení ako tá, ktorá uverila. Je to viera a vernosť tejto jednoduchej služobnice „*plnej milosti*“, ktorá jej umožnila byť dokonalým nástrojom Boha, a ničím iným – len nástrojom. Čo sa v nej odohralo, bolo čisté dielo Boha. „*Lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný.*“

Máriina sláva je čisto a jednoducho sláva Boha v nej. A ona tak ako ktokoľvek iný, môže povedať, že nemá nič, čo nedostala od Boha skrze Krista.

V skutočnosti je toto jej najväčšia sláva: Nemá nič vlastného, neponechala si nič „svoje“, čo by ju oslávilo kvôli nej samej, nepoložila nijakú prekážku Božej milosti a nijakým spôsobom neodporovala jeho láske a jeho vôli. Preto dostala od neho viac, než ktorýkoľvek iný svätý. Boh mohol v nej dokonale uskutočniť svoju vôľu a nijaká prítomnosť egoistického ja v Márii nehatila ani nezvrátila Boží zámer. Ona bola a je v najvyššom zmysle tým *áno*, súc *immaculata*, bez akejkol'vek škvrny sebec-tva, ktoré by v nej zatemnili Božie svetlo. Bola potom slobodou, ktorá sa Bohu dokonale podrobila, a v podriadenosti našla naplnenie dokonalej lásky.

VO SVETLE VTELENIA

Čistý zmysel katolíckej úcty k Márii máme vidieť vo svetle samotného Vtelenia. Cirkev nemôže oddeliť Syna a matku. Pretože Cirkev chápe Vtelenie ako zostúpenie Boha do tela a času a ako jeho veľký dar seba samého svojmu stvoreniu, verí aj, že tá, čo bola Bohu najbližšie pri tomto veľkolepom tajomstve, bola tá, čo sa najdokonalejšie podieľala na tomto dare.

Ak vykurujeme miestnosť otvoreným ohňom, iste nie je nič zvláštne na fakte, že tomu, čo stojí najbližšie k ohňu, je najteplejšie. A ak Boh prišiel na svet prostredníctvom jedného zo svojich služobníkov, potom nie je nič prekvapivé na fakte, že nástroj, ktorý si vybral, má mať najväčší a najužší podiel na božskom dare.

Mária, bez akéhokoľvek egoizmu a hriechu, bola taká čistá ako sklo veľmi čistého okna a nemala inú funkciu, ako prepúšťať svetlo slnka (Syna). Ak máme potešenie zo svetla, implicitne chválime aj čistotu okna. A, pochopiteľne, môžeme spolu s tým argumentovať, že v takom prípade môžeme na okno celkom zabudnúť.

To je pravda. Predsa však, Boží Syn, ktorý sa vzdal svojej vznešenej moci, stal sa dieťaťom, odovzdal sa do úplnej závislosti na láskavej starostlivosti ľudskej matky; v istom zmysle upriamuje našu pozornosť opäť na ňu. Svetlo si želalo pripomenúť nám okno, pretože je jej vďačný a pretože Syn má nekonečne nežnú lásku.

Je to istotne veľká milosť a privilegium. Jedným z najdôležitejších aspektov tohto privilegia je, že nám umožňuje do istej miery oceniť tajomstvo Božej veľkolepej lásky a úcty k jeho stvoreniam.

TÁ, ČO NEMÁ NIČ

To, že Boh vzal Máriu do neba, nie je glorifikáciou „matkinho božstva“. Práve naopak – je to vyjadrením božskej lásky k človeku a mimoriadny prejav Božej úcty k jeho stvoreniam, jeho túžby vzdať poctu bytostiam, ktoré stvo-

Neznámy autor: *Panna milosrdenstva*, 14. stor.

ril na svoj obraz, a obzvlášť jeho ohľad na telo, ktoré bolo určené byť chrámom jeho slávy.

Ak veríme, že Mária bola vzatá do neba, to preto, lebo aj my jedného dňa, z Božej milosti, máme zotrvať tam, kde je ona. Ak je v nej oslavovaná ľudská prirodzenosť, to preto, lebo Boh si želá, aby bola oslavená aj v nás, preto jeho Syn, ktorý vzal na seba ľudské telo, prišiel na svet.

Vo všetkých tajomstvách spojených s Máriou ostáva jedna vec najjasnejšia: Ona sama od seba je ničím a že Bohu bolo potešením prejavíť v nej svoju slávu a svoju lásku kvôli nám. A to preto, lebo ona je zo všetkých svätých najdokonalejšia v chudobe a tichu, je tá, čo nemá vôbec nič, čím by sa pokúsila niečo ovládnuť po svojom, takže môže naplno sprostredkovať nám ostatným nekonečne nesebeckého Boha. A my ho budeme oveľa pravdivejšie vlastniť, keď sa vyprázdňime a staneme sa tichými a pokornými ako je ona, budeme sa mu väčšmi podobáť, keď sa budeme podobáť jej.

Všetka naša svätosť závisí od jej materskej lásky. Tí, s ktorými si túži deliť radosť z vlastnej chudoby a jednoduchosťi, tí, ktorí sú odhodlaní byť v skrytosti, ako je ona v skrytosti, to sú tí, s ktorými si delí svoju blízkosť k Bohu.

THOMAS MERTON, OCSO

Pred sedemdesiatimi rokmi sa Panna Mária zjavila v jaskynke v Tre Fontane

Vizionár Bruno

Bruno Cornacchiola (1913 – 2001) sa zriekol katolíckej viery a znenávidel ju najmä kvôli mariánskej úcte a pápežstvu. Dokonca mal v pláne zavraždiť pápeža. Tento krátky príbeh vznikol na základe jeho vlastných slov.

Bruno Cornacchiola sa narodil v Ríme 9. mája 1913. Pochádzal z chudobnej rodiny, mal iba základné vzdelanie a slabučkú náboženskú výchovu. Keď sa oženil, aby zarobil nejaké peniaze, odišiel do Španielska, aby v občianskej vojne bojoval na strane Francových vojsk, hoci zmýšľaním bol naklonený ku komunizmu.

V Španielsku sa dostal pod vplyv nemeckého protestanta, ktorý ho presvedčil, že pápežstvo je vlastne zdroj všetkého zla na svete. Zriekol sa katolíckej viery, stal sa protestantom, neskôr prestúpil k adventistom. Znenávidel Cirkev a pápeža, dokonca sa rozhodol, že ho zavraždí. Kúpil si dýku, na ktorú si dal vyryť *A morte il Papa!*, *Smrť pápežovi!*

PREKRÁSNA PANI

V sobotu po veľkonočnej nedeli, 12. apríla 1947, vzal Bruno svoje tri deti na výlet k Tre Fontane, asi 10 km od centra Ríma. V tom čase bolo toto miesto perifériou Ríma so zlou povestou. A práve tu si začal Bruno pripravovať reč, v ktorej chcel verejne zosmiešniť Nepoškvrnené počatie Panny Márie. Vtedy ho z myšlienok vyrušila jeho dcérka, ktorá ho prišla požiadať, aby jej pomohol nájsť odkotúľanú loptu pri blízkej jaskynke. Keď sa priblížil k jej vchodu, videl, že tu kľáči jeho najmladšie dieťa. Detská tvár žiarila radosťou, oči upreté do jaskyne. Dieťa stále opakovalo: „Prekrásna pani, krásna pani...“

Bruno sa zahľadel do jaskyne, ale nič nevidel. Chcel odísť, ale spozoroval, že aj ďalšie dve deti kľáčia a ich oči sa tiež obracajú na nejaký objekt v jaskyni. Zachvátil ho strach. Rýchlo začal deti ťahať von z jaskyne. Zistil však, že s nimi nemôže ani pohnúť. A vtedy aj on zacítil prenikavú vôňu kvetov a videl ženu oblečenú v dlhom bielom obleku. Jej čiernovlasú hlavu pokrýval plášť, ktorý padal dolu na jej bosé nohy. V ruke mala knihu tmavosivej farby, ktorú držala blízko srdca. Bola to posledná kniha *Bible, Apokalypsa – Zjavenie apoštola Jána*.

VRÁŤ SA

Žena sa prihovarila Brunovi: „*Prichádzam od Všemohúceho Boha. Som dcéra Otca, matka Syna, nevesta a Chrám ducha Svätého. Som Panna Apokalypsy. Ty ma však prenasleduješ. Už toho bolo dost. Vráť sa späť do svätého stáda, do nebeského dvora tu na zemi. Od záhuby ťa zachránila nověna k Božskému Srdcu môjho Syna, ktorú si si vykonal skôr; než si upadol do svojich bludov. Musíš byť ako kvety, ktoré tu nazbierala tvoja dcéra. Tie neprotestujú, nerebelujú, sú tiché a pokojné. Vždy, keď stretneš kňaza, v kostole alebo na ulici, prihovor sa mu týmito slovami: „Otče, musím sa s vami rozprávať.“ Ak ti odpovie: „Ave Maria! Syn môj, čo chceš?“ – to bude ten vyvolený, ktorého som ti určila. Povedz mu všetko, čo ti srdce diktuje a poslúchaj ho. On ťa zavedie k Svätému Otcovi, najvyššiemu pastierovi kresťanov, ktorému osobne odovzdáš moje poslanstvo.“*

Po týchto slovách sa táto vznešená postava otočila a pomaly sa od Bruna vzdalovala smerom k svätopeterskej bazilike. Zjavenie trvalo asi pol druhej hodiny.

Bruno bol akoby v extáze a niekoľko minút sa vôbec nehýbal z miesta. Potom sa detí spýtal, čo videli. Ich výpovede súhlasili s jeho vlastným videním, z ktorého bol „*zmätený a otrasený*“.

A tak sa z nepriateľa Cirkvi stal jej vášnivý zástanca. Je pozoruhodné, že Panna Mária sa zjavila človekovi, ktorý opustil Katolícku cirkev, opovrhoval mariánskou úctou a mal úmysel zavraždiť pápeža. Dokonca mu zverila tajomstvo, ktoré mal odovzdať Svätému Otcovi.

Bruna presvedčilo o pravdivosti zjavenia aj to, že našiel kňaza podľa znamenia, o ktorom sa v jaskyni zmienila svätá Panna. Božie cesty sú veru nevyspytateľné...

STRETNUTIA S PÁPEŽMI

Dňa 9. decembra 1949 sa vo Vatikáne stretol so Svätým Otcom ct. Piom XII. Pri tejto príležitosti mu odovzdal Má-

Bruno Cornacchiola so svojou manželkou a deťmi

riino poslanstvo určené pápežovo. Bruno sa Piovi vyznal, že ho mal v úmysle zabiť. Na to mu Svätý Otec s úsmevom povedal: „*Keby si ma bol zabil, daroval by si Cirkvi ďalšieho mučeníka.*“

Cirkev sa stávala k tomuto zjaveniu zdržanlivo a opatrne. Ustanovila sa vyšetrovacia komisia, ktorá v priebehu šiestich mesiacov podrobila Bruna a jeho rodinu dôkladným výsluchom. Napokon Sväté officium konštatovalo, že nejde o podvod a obsah posolstiev sa v ničom neprotiví evanjéliu. Keď sa zjaveniam priznal nadprirodzený charakter, cirkevná vrchnosť dovolila, aby sa tu vybudovala mariánska svätyňa pod duchovným vedením františkánskeho rádu minoritov.

Bruno sa neskôr stretol aj s pápežom sv. Jánom XXIII., bl. Pavlom VI. a sv. Jánom Pavlom II. V roku 1997 dal sv. Ján Pavol II. súhlas, aby sa miesto zjavenia nazývalo Panna Mária tretieho tisícročia pri Troch Fontánach.

„*S Brunom Cornacchiolom som sa stretol niekoľko ráz. Vyrozhodol mi niektoré veci okolo zjavení do najmenších podrobností. Urobil na mňa dojem, že je to úprimný a dôveryhodný veriaci človek. Osobne vidím význam zjavení predovšetkým v tom, že Panna Mária potvrdila svoju jedinečnú spojitosť so Svätou Trojicou a že sa predstavila ako Panna Apokalypsy,*“ povedal v roku 1996 vo Zvolene slovenský biskup Pavol. M. Hnilica, SJ.

KLEIN

Francúzsky misionár pomáha severokórejským utečencom dostať sa za hranice

Záchranca utečencov

Páter PHILIPPE BLOT (na snímke) z komunity Zahraničných misií Paríža (fr. Société des Missions étrangères de Paris), ktorá sa venuje aj službe cirkvám v Ázii a v Indickom oceáne, pôsobí vyše dvadsaťšesť rokov v Južnej Kórei, aby pomáhal severokórejským utečencom dostať sa cez hranice. Francúzsky denník *Le Monde* s ním publikoval rozhovor, ktorý teraz uverejňujeme.

Za akých okolností ste sa dostali do Južnej Kórey?

Za kňaza ma v júni 1990 vysvätil pápež svätý Ján Pavol II., no už októbri ma predstavení našej komunity poslali do Južnej Kórey, kde miestny biskup prosil o posilu. Prvé mesiace spočívali v budovaní domov prijatia pre mladých v diecéze Andong a Suwon v Južnej Kórei.

Poznali ste situáciu Severokórejcánov?

Vedel som, že žijem v krajine, ktorá je od Druhej svetovej vojny rozdelená na dve časti. Modlili sme sa za zjednotenie, ale nemal som príležitosť stretnúť Severokórejcánov. Jedného dňa ma však dominikánsky kňaz z diecézy Suwon požiadal, aby som slúžil omšu v centre pre severokórejských utečencov v Manawane. To bol začiatok veľkého dobrodružstva. Nielenže som sa modlil so sedemdesiatimi prítomnými utečencami, ale po omši sme mali spoločnú večeru. Vyrozprávali mi svoje príbehy, o živote v Severnej Kórei i v Číne ešte pred tým, než prišli do Južnej Kórey. Prosili ma o pomoc, najmä aby ich rodiny mohla utiecť za nimi.

Viac než 30-tisíc severokórejských utečencov, ktorí momentálne žijú v Južnej Kórei, majú jednu spoločnú vec – samotu. Ich život totiž naozaj nemá nijaký zmysel bez ich rodiny. Síce žijú v slobodnej krajine a majú čo jesť, ich cieľ je však byť spolu so svojou rodinou, ktorá ostala v Severnej Kórei alebo v Číne. Keďže nemôžu opustiť Juž-

nú Kóreu, poprosili ma, aby som išiel ja hľadať a priviedol ich rodinu.

V roku 2010 som išiel do Číny, pričom mi pomohli čínski kňazi pôvodom zo Severnej Kórey. Jeden dôveryhodný kňaz ma nakontaktoval na jedného prevádzčača cez hranice. Spoločne sme pomohli jednému človeku, potom dvom, neskôr trom a tak ďalej... V priebehu niekoľkých rokov ich počet stúpol. Museli sme vytvoriť silný tím prevádzčov a celú logistiku prejedenia do tretej krajiny a nájdania hostiteľskej rodiny počas nášho presunu. Lahko by nás totiž rozpozнали, keby sme spali na ulici. Náš systém sa stal čoraz väčšmi sofistikovanejší, aby sme pomohli čoraz väčšiemu počtu utečencov.

Ak Severokórejecán utiekol z krajiny, členov jeho rodiny považovali za zradcov a poslali ich do prevýchovného tábora. Ako prvé sme si overili, či rodinu miestne autority nepreviezli do tábora. Ak nie, mohli sme im pomôcť

prejsť do Číny vďaka našim kontaktom v Severnej Kórei. Nemôžem uviesť nijaké detaily, pretože by som tak mohol ohroziť naše zdroje. Za toto všetko však musíme samozrejme zaplatiť peniazmi.

Ako získavate finančnú pomoc? Koľko ste schopný dať utečencom?

Neexistuje nijaká systematická podpora, iba dobrovoľnícka. O probléme informujem veriacich vo svojej diecéze a v niektorých farnostiach, a prosím ľudí, aby mi pomohli.

Suma pre jedného utečenca sa pohybuje od 3 000 do 5 000 eur. Je to pre nás vždy výzva nájsť darcov. Doteraz sa nám to darilo a aj naďalej darí. Táto finančná pomoc prichádza najmä z Južnej Kórey a od niektorých našich priateľov vo Francúzsku, ktorí poznajú moju prácu.

To, že tieto dary pochádzajú z Južnej Kórey, je pre mňa istý znak napredovania k zjednoteniu.

Aký status majú Severokórejcania, keď ujdú do Číny?

Sú tam nelegálne a je to pre nich nebezpečná situácia.

Takže prechod sa deje nelegálne?

Áno. Som kňaz, a to pre mňa znamená istú zvláštnu morálnu situáciu, lebo sa takto staviam mimo zákona. Kresťan, predovšetkým kňaz, musí rešpektovať zákon. No v tejto situácii je morálne kritérium iné, keďže Čína pošliapava ľudské práva. Prirodzene, že sa držím evanjeliových kritérií.

Kto sú títo utečenci?

V súčasnosti je to stále viac a viac detí a mladistvých. Je to dráma, pretože ak ich prichytia pri úteku, zvyšok života strávia v prevýchovných táborech. Podľa odhadov OSN zahynuli v koncentračných táborech v Severnej Kórei státisíce politických oponentov a stále sa v nich nachádza medzi 80 až 120-tisíc väzňov.

Podporuje vás juhokórejská cirkev?

Áno, ale neformálne. Oficiálne nám Južná Kórea nemôže dať zelenú, pretože by to spôsobilo diplomatické problémy.

Existuje náboženská sloboda v Severnej Kórei?

Náboženská sloboda je tam len fiktívna. Od rozdelenia Kórey na dve časti v roku 1953 Kim Il-song robil čistku. Režim dovolil postaviť štyri kostoly v priebehu rokov 1980 až 2007. Jediný povolený kult je kult Kim Il-songa, ktorý zomrel v roku 1994 a podľa ústavy sa považuje za „večného prezidenta“, a kult jeho potomkov. Vyprovokoval vojnu v Kórei, nechal zabiť rehoľníkov, kňazov a kresťanov laikov. Terčom obrovského prenasledovania boli protestanti i katolíci. Napriek tomu voláme hlavné mesto Pchjongjang *Jeruzalem Ázie*, lebo tam bolo viac než 100-tisíc kresťanov. Jeden benediktínsky kláštor bol zničený Stalinovým režimom, ktorý chcel presadiť svoj vlastný kult. Všetky ostatné kulty boli prenasledované, odstránené, vykorenené.

Potom začala vláda, postupne čeliac medzinárodnému tlaku, väčšmi tolerovať, ale pod prísnou kontrolou, istý druh náboženskej prítomnosti. Preto môžeme v Pchjongjangu nájsť katolícky kostol, protestantský a pravoslávny chrám. Sú to však iba vitríny a bábky. Je to len na oko, na zachovanie si tváre. Ústava Severnej Kórey pripomína náboženskú slobodu, ale pod kontrolou vlády. Budhisti sú tiež prenasledovaní.

Aj vyšetovanie OSN potvrdzuje, že „kresťania nemôžu praktizovať svoje náboženstvo a sú predmetom prenasledovania“.

Ako kňaz ste väčšmi ohrozený ako nenáboženský aktivista?

Áno, môže sa stať čokoľvek. Obzvlášť je však nebezpečné pre utečencov. Oni i my berieme na seba riziko, že ich zbijú alebo uväznia.

Sú ešte kresťania v Severnej Kórei?

Áno, pravdaže. Väčšinou sú to protestanti, ktorých nazývajú *kresťania kata-*

komb. Vláda ich stále sleduje, pretože sú považovaní za nezlučiteľných s režimom. Spôsobujú „poruchu“ v spoločnosti. Mnohých kresťanov verejne popravujú alebo ich zavrú do prevýchovných táborech, a to najmä za vlastnenie *Bible*. Kresťania v lágroch majú zvláštne postavenie, pretože sa považujú za politických väzňov, takže muži a ženy podliehajú prísnejšiemu táborovému režimu. Dostalo sa mi niekoľko svedectiev o osude, ktorý ich čaká.

Vlastniť Bibliu je nelegálne?

Áno, je to v rozpore so zákonom. Pred tromi rokmi sa jedna kórejská protestantka, ktorú pokrstili v Číne, vrátila do svojej vlasti s tuctom *Biblií* vo svojej taške. Polícia ju zatkla, potom ju mučili: verejne visela dole hlavou a na verejnosti ju bili. Vlastnenie náboženských vecí je zakázané, aj ruženec.

Ako sa zmenila situácia po príchode k moci Kim Čong-una v roku 2011?

Situácia sa zhoršila, je oveľa dramatickejšia. Najmä od roku 2000 zomierajú ľudia od hladu a cez Čínu utekajú zo Severnej Kórey. V tom čase hranicu strážili bežní ľudia, ktorí si takto vykonávali svoju povinnú desaťročnú vojenskú službu. Zaplatili sme im a oni prižmurili oči. Práve preto mnohí utečenci vtedy prešli cez Čínu. V súčasnosti vodca Kim Čong-un prijal drastické opatrenia. Vojakov nahradil ko-

mandami svojej vlastnej hliadky, ktoré majú príkaz zastrelieť ľudí, ktorí sa pokúsia o prechod cez hranice. Mnohých pri úteku chytia alebo zastrelia.

Ako zvyšovať povedomie o neutešnej situácii Severokórejčanov?

Musíme vyvíjať tlak na čínsku vládu, aby zabezpečila, aby títo utečenci mohli žiť a pracovať v Číne legálne. Aby sa tiež mohli sobášať. Zaochádza sa s nimi ako s banditami, zatiaľ čo oni opustili svoju krajinu zo závažných dôvodov. Majú len jednu túžbu, a to je pohybovať sa a pripojiť sa k čínskej populácii.

Tých 200-tisíc Severokórejčanov, ktorí žijú v Číne, sa nesmie násilím poslať späť do Severnej Kórey. Všetci vedia, že ich budú mučiť, že ich pošlú do nápravných táborech či ich zavraždia. Treba, aby čínska vláda našla prostriedky bez toho, aby im musela dať status politického alebo ekonomického utečenca, aby ich nevyhostila.

Vlani lovci severokórejských kresťanov zavraždili jedného kórejského prevozníka, ktorý bol protestant. Poznal som ho. Jeho jediný hriech bol ten, že roky pomáhal týmto utečencom prejsť cez Čínu, aby sa zachránili. Čínska vláda už nesmie dovoliť takéto zásahy vojakom severokórejskej armády a tajnej polície.

EUGÉNIE SEGALASOVÁ
(Snímky: SMEP, archív)

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

V bývalých komunistických krajinách Ázie dochádza k uvoľneniu, v KĽDR však prituhuje

Cirkev v komunistickej Ázii

Čo sa týka rastu počtu katolíkov, je Ázia so svojim približne 20 % nárastom druhá v poradí, hneď po Afrike. Zároveň je to však kontinent, kde dochádza aj k najväčšiemu prenasledovaniu kresťanov.

Zatiaľ čo sa v súvislosti s prenasledovaním kresťanov hovorí najmä o krajinách Blízkeho východu a subsaharskej Afrike, podľa asociácie Open doors dochádza k prudkému nárastu intolerancie voči kresťanom v krajinách juhovýchodnej Ázie.

SMUTNÉ PRVENSTVO

Najhoršia situácia je v Severnej Kórei, ktorá sa drží na prvej priečke neslávného zoznam krajín s najväčším prenasledovaním veriacich už takmer 20 rokov po sebe. Paradoxné na tom je, že táto krajina bola kedysi na ázijské pomery veľmi kresťanská, Pchjongjang sa nazýval *Jeruzalemom orientu*. V súčasnosti však tvoria v Kórejskej ľudovodemokratickej republike kresťania ledva percento populácie. Vládne tu akýsi mix komunizmu, filozofie sebestačnosti a kultu dynastie. Jediným povoleným „náboženstvom“ je bezmedzné obdivovanie lídra.

V krajine absolútne neexistuje sloboda svedomia. Kresťanov komunistická Kórea internuje v koncentračných táborech, mučí ich a popravuje. Keď režim zistí, že je niekto veriaci, dotýčný zmizne aj s celým príbuzenstvom.

Odhaduje sa, že v krajine je do 300 tisíc kresťanov, ktorí prežívajú svoju vieru v najväčšom utajení ako podzemná cirkev. Stretávajú sa v tajnosti. Kvôli izolácii tamojšieho režimu sa skutočný rozsah ich utrpenia naozaj len odhaduje. Veď za modlitbu pred jedlom alebo vlastnenie *Biblie* hrozí tvrdé väzenie, ktoré je vždy spojené aj s mučením. Najmä vlastníctvo *Svätého písma* je nebezpečné. Previnilcom hrozí obvinenie zo spojenia s USA a špionáže. A ako „bonus“ uväznia aj tri generácie rodín týchto previnilcov – je to podľa severokórejskej stratégie viny troch generácií. Ak ženatého obvinia z prakti-

Snímka: CNS

zovania viery, jeho manželský partner hľadá možnosť rozvodu, aby ochránil pred tvrdými trestami svoju širokú rodinu.

KÚPEĽ POKORY

Pre kresťanov na Západe, ktorí slobodne vyznávajú svoju vieru, môžu podľa riaditeľa Open Doors v USA Davida Curryho „*utlácaní severokórejskí bratia slúžiť ako vzory*“. Napriek strašnému prenasledovaniu totiž tisíce severokórejských kresťanov veria a nasledujú Ježiša. Jeden z nich po svojom úteku z krajiny povedal: „*Moji rodičia boli kresťania tajne, keď ich odhalili, násilne nás všetkých odvliekli. Museli sme žiť dlhé roky v pracovných táborech a veľmi trpieť. No aj za pekelných podmienok sme si udržali vieru. Dokázali sme to len vďaka tomu, že slovo Božieho prísľubu preniklo nášho ducha.*“

Zaujímavý pohľad na severokórejský problém poskytol pre *Vatican Insider* biskup Peter Kang z juhokórejského mesta Čedžu. „*Naši bratia a sestry na severe sa nachádzajú v hroznej situácii. My na juhu sa nutne potrebujeme vzdať našej ‚domýšľavosti‘ a nadradeného postoja, ktorý zastávame voči Severokórejčanom. Keď ide o Severnú Kóreu máme ‚komplex nadradenosti‘ na všetkých úrovniach: na ekonomickej kvôli povojnovému rozvoju, na politickej kvôli budovaniu demokracie, a platí to aj na technologickej úrovni. Teraz by sme potrebovali kúpeľ pokory a postaviť sa s našimi partnermi na*

rovnakú úroveň. Musíme zostať pokorní tvárou v tvár trpiacim ľuďom.“

UVOLŇOVANIE

Aj keď sa Vietnam nachádza v neslávnom zozname krajín s najväčším prenasledovaním veriacich v prvej dvadsiatke (16. miesto v roku 2016), podľa vietnamskej františkánkej sestry Elisabethy „*treba tiež povedať, že sa vláda, hoci zostala komunistická, veľmi zmenila*“. Došlo k prejavom otvorenosti: katolíci a stúpenci iných náboženstiev sa môžu vyjadrovať, hoci sa stále vynárajú ťažkosti, stále sú okolo vojaci, aby dbali o „bezpečnosť“. Režim kresťanov monitoruje, obmedzuje ich aj administratívne.

V tejto 93-miliónovej krajine po násilnej ateizácii väčšina Vietnamcov vyhlasuje o sebe, že sú ateisti. Podľa oficiálnych štatistík žije vo Vietname asi 24 miliónov veriacich, čo predstavuje približne 27 % populácie. Väčšinu tvoria budhisti (vyše 11 miliónov), katolíkov je vyše 8 miliónov a protestantov asi milión. Počet katolíkov však rýchlo rastie, no sú to práve oni, ktorí sa podľa slov nerezidujúceho nuncia pre Vietnam (sídlí v Singapure) Leopolda Girelliho, „*stávajú nezriedka obeťami perzekúcií komunistického režimu, hoci práve oni sú najväčší aktivisti v oblasti humanitárnej pomoci chudobným a núdzným*“.

TŔŇ V OKU

„*Postoj režimu ku katolíkom sa neraz odvíja od nálady vlády,*“ povedal pre

»»

katolícku agentúru *Zenit* riaditeľ *Asia-News* páter Bernardo Cervellera z Pápežského Inštitútu zahraničných misií. V určitom zmysle slova teda vo Vietname existuje náboženská sloboda, ale tá často závisí od dobrej vôle vlády, ktorá niekedy veci dovoľí, inokedy nie. „*Povedal by som, že ide o toleranciu, a nie o dovoľenie,*“ dodáva páter Cervellera.

Pátrove slová potvrdzuje zásah polície v provincii Kon Tum, keď znemožnila na slávnosť Narodenia Pána bohoslužby v dvoch farnostiach s piatimi a troma tisíckami farníkov. V kostoloch policajti zabránili kňazom v bohoslužbe pod zámienkou, že nebola vopred schválená.

A práve v spomínanej provincii, kde panuje extrémna chudoba a vzácnosťou tu nie je ani malomocnosť, zapúšťa evanjelium rýchlo korene. V tunajšej diecéze pôsobí 70 kňazov, 347 rehoľníčok a 1 400 katechetov. Tento vzostup kresťanstva, zvlášť v chudobných oblastiach, je najväčším trňom v oku komunistického režimu.

KATOLÍCKA UNIVERZITA

V roku 1975 považoval vietnamský komunistický režim katolicizmus za hrozbu paralelnej autority, a preto uväznil všetkých katolíckych biskupov, pozatváral semináre a veriacich násilne odrádzal od praktizovania svojej viery. V súčasnosti je však cirkev vo Vietname silnejšia, ako kedykoľvek predtým. V posledných rokoch sú vietnamské semináre otvorené a povolání je čoraz viac. Celkovo tu je asi tisíc seminaristov. Určite sa pod to podpísala aj ochota vlády zrušiť limitnú kvótu na počet kňazov, ktorých možno vysvätiť. A tak sú v súčasnosti semináre plné, takže mnohí seminaristi musia za štúdiom cestovať aj do zahraničia.

Zväčšujúca sa tolerancia zo strany vlády sa prejavuje v možnosti pôsobiť Cirkvi v nemocniciach či vo výchove v predškolských zariadeniach a v školách. Dokonca v jeseni minulého roku vláda dovolila otvoriť po 40 rokoch prvú univerzitu v správe Katolíckej cirkvi.

Čo sa týka interrupcií, Vietnam je piatou krajinou na svete v počte jej vykonaní. Od roku 2009 pôsobí v diecéze Bac Ninh zariadenie s bezplatným poradenstvom pre ženy, ktoré sa nechcú uchýliť k potratu. „*Dve tretiny opustených matiek, ktoré k nám prichádzajú, nie sú katolíčky, ale keď sa od nás vracajú domov, väčšina z nich je už pokrstená,*“ hovorí sestra Anna Hoa z kongregácie dominikánok, ktoré spravujú centrum.

Snímka: UCAN

O prebúdzaní sa cirkvi vo Vietname svedčí aj rastúci počet katechetov. Sú to dobrovoľníci, a je ich asi 50-tisíc!

MUČENÍCTVO A JEDNOTA

Prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov kardinál Fernando Filoni pred dvomi rokmi, po skončení svojej pastoračnej cesty po Vietname, povedal: „*Máme tu cirkev s ozajstnou hojnosťou povolání, ako mužských, tak ženských. Veriacich a ich city by som prirovnal tak trochu k cunami. Sú si predovšetkým výnimočne vedomí svojho kresťanstva, majú závideniahodnú zbožnosť a tiež obrovskú náklonnosť ku svojim kňazom a biskupom, ktorú prejavujú strhujúcim spôsobom. Veľmi milujú pápeža. Vietnamská cirkev je veľmi, ozaj veľmi živá a pracovitá, každodenne reaguje na sociálne a ľudské očakávania v krajine. Musím povedať, že to pre mňa bol objav, ktorý prestihol všetko, čo som počul a čítal.*“

Aj preto nuncius Mons. Girelli vyjadril svoj obdiv k vitalite vietnamských katolíkov, ktorí „*vo svojom živote odvažne uplatňujú vieru*“. Františkánska

rehoľníčka Elisabetta dodáva: „*Život katolíkov vo Vietname sa obmedzuje rôznymi reštrikciami. Je ich veľa. Sme však trochu preniknutí konfucianizmom, ktorý sa prejavuje tak trochu aj rezignáciou, možno niekedy až priveľkou. No na druhej strane nám to pomáha, aby sme ako katolíci žili v trpezlivosti, ako píše svätý Pavol Rimanom: ‚Nič nás nemôže odlúčiť od Kristovej lásky.‘ A toto vedomie je veľmi silné vo všetkých ťažkostiach, ktorými cirkev vo Vietname trpí.*“

Páter Cervellera je presvedčený, že jedným z dôvodov rýchleho rastu cirkvi vo Vietname je aj skutočnosť, že dejiny tejto krajiny sú spojené s mučovníctvom: „*V 18. a 19. storočí bolo minimálne 200 000 vietnamských mučeníkov.*“ Druhý dôvod silnejšieho života vietnamskej cirkvi je jej jednota, ktorá má podľa pátra „*korene vo výchove, ktorú sprostredkovali jezuitskí misiónári jezuiti*“. A tak vďaka svedectvu súčasných vietnamských katolíkov majú teraz cirkevní predstavitelia väčšiu dôveru než vládni činitelia.

PAVOL PRIKRYL

Katolícka cirkev v krajine Čingischána prežíva jar

Najmladšia a najmenšia

Hoci Mongolsko patrí vďaka svojim vegetačným a klimatickým podmienkam medzi najnehostinnejšie miesta na Zemi, Katolícka cirkev tu doslova prežíva jar.

Prvé kontakty Katolíckej cirkvi s Mongolskom nadviazali františkáni v 13. storočí, ktorí tu dokonca založili dva vikariáty. Krajina sa však načas priklonila k islamu, od 16. storočia sa stalo väčšinovým náboženstvom tibetský budhizmus a na dlhé storočia komunikácia s Cirkvou prestala. Z pôvodnej kresťanskej prítomnosti sa nezachovali nijaké stopy, aj keď v Mongolsku boli v stredoveku aktívne nielen Katolícka cirkev, tak aj apoštolská cirkev Východu či cirkev starej Perzskej ríše.

Misionári sa do Mongolska vrátili až v 19. storočí. Prvú katolícku misijnú stanicu tu zriadili roku 1922, ale s príchodom komunizmu v roku 1924 došlo automaticky k zrušeniu náboženskej slobody.

NA ŽIADOSŤ VLÁDY

Zmeny nastali až po rozpade komunistického bloku, keď aj v krajine Čingischána bolo možné slobodne šíriť evanjelium. V roku 1992, po nadviazaní prvých diplomatických rokovanií so Svätou stolicou (1991), prišli na žiadosť vlády v Ulanbátare do Mongolska prví katolícki misionári. Vatikán zveril misie v tejto krajine Kongregácii Máriinho Nepoškvrneného Srдца, ktorá je tiež známa pod menom misionári zo Scheut. Vatikán tu zriadil misiu *sui iuris*. Postupne tu začali prichádzať misionári a misionárky z viacerých kongregácií, napríklad vďaka saleziánom z Vietnamu prišli do ateizáciou duchovne zruinovanej krajiny aj nasledovatelia dona Bosca.

Keďže sa misijné dielo v Mongolsku rozvíjalo, misia sa v roku 2002 povýšila na apoštolskú prefektúru. Prvým prefektom sa stal filipínsky páter Wenceslao Padilla, misionár zo Scheut, ktorého v roku 2003 vymenoval pápež sv. Ján Pavol II. za biskupa.

ŠTVRTSTOROČNÉ DIELO

Keď sme sem prišli, neboli tu nijakí miestni katolíci, ani nijaká cirkevná štruktúra,“ hovorí Mons. Wenceslao Padilla. Cirkev sa začala rodiť zo za-

hraničných katolíkov, ktorí prichádzali na bohoslužby najskôr do bytu, potom do haly, menšieho kostolíka a nakoniec do novo vybudovanej katedrály. K nim sa postupne pripájali miestni, ktorí chceli spoznať katolícku cirkev a jej spiritualitu. Mottom rodiacej sa Cirkvi sa tak stalo *Pod'ite, a pozrite sa*. V roku 2003 bola v Ulanbátare, hlavnom meste krajiny, posvätená Katedrála sv. Petra a Pavla, v roku 2004 vyšiel prvý katolícky katechizmus v modernej mongolčine.

Za štvrtstoročie bolo pokrstených vyše 1 100 Mongolov, pričom sa za posledných šesť rokov počet katolíkov zdvojnásobil, na krst sa pripravuje asi 300 Mongolov. Minulý rok prijal kňazskú vysviacku prvý rodený Mongol v dejinách tejto krajiny – Joseph Enkh Baatar.

V súčasnosti pôsobí v trojmiliónovom Mongolsku 70 misionárov z 21 krajín, z ktorých je 20 kňazov a asi 50 rehoľných sestier z 12 kongregácií, okrem iných aj pokračovateľky diela sv. Matky Terezy – sestry zo spoločnosti Misionárov Lásky. Cirkev okrem šiestich farností, štyroch misijných staníc, ako aj dvoch centier pre deti ulice prevádzkuje aj detskú škôlku, tri základné školy, vybavenie pre invalidov, kliniku a rad ďalších diel.

ÚŽAS Z MILOSRDENSTVA

Najmenšia cirkev na svete zamerala svoj pastoračný plán na odpustenie a zmierenie. Obrátenie Mongolov „*takmer vždy vychádza zo skúsenosti kresťanského prijatia*“, hovorí páter Giorgio Marengo z Inštitútu misionárov Consolata, ktorý od roku 2003 žije v 20-tisícovom meste Arvaikheer. Podľa pátra pojem Božie milosrdenstvo „*našiel v Mongolsku významné prijatie*“: „*Tunajšia spoločnosť, ktorá je do značnej miery ovplyvnená budhizmom, je oboznámená s milosrdenstvom, ale musíme ľuďom vysvetľovať kresťanský pohľad. Milosrdný Boh je obrovský zážrak, a poňatie odpustenia ako nového života je revolučné. Mongolom sa páči predstava, že človek môže vždy začať*

znovu. To je niečo, čo otriasa ich životy. Takmer všetci tí, ktorí prijali kresťanstvo, urobili tak kvôli možnosti odpustenia a predstave, že hriech človeka nepoznamená navždy. Láskyplné milosrdenstvo Boha Otca tu má veľký ohlas. Skúsenosť malého počtu miestnych katolíkov je jedinečná, pretože táto predstava im pomohla na ceste ku katolicizmu.“ Páter Ernesto Viscardi, spolubrat pátra Marenga, dodáva: „*Pre Mongolov je to úplne nová skúsenosť.*“

KREHKÁ, ALE PLNÁ NÁDEJE

Misijná činnosť v krajine Čingischána nie je však jednoduchá. Cirkev je tu priveľmi krehká a kočovná mentalita veľkej časti obyvateľov komplikuje pastoračnú starostlivosť. Okrem toho tu pôsobí rad protestantských zborov, ktoré sa tu množia ako huby po daždi. Samotná pastoračná činnosť viac-menej naráža na početné prekážky. Misionári zdôrazňujú, že súčasná administratíva katolíkom priveľmi nepraje. Kňazi majú zákaz pohybovať sa na verejnosti v oblečení vyjadrujúcom ich stav. Mládež, ktorá je mladšia ako 16 rokov, je možné katechetizovať iba s písomným súhlasom rodičov. Náboženstvo sa síce nesmie vyučovať v škole, misionári však smú učiť iné predmety.

Aj napriek týmto prekážkam cirkev v Mongolsku rastie. „*Božie milosrdenstvo tunajším ľuďom radikálne mení život*“, hovorí P. Giorgio Marengo.

Spracovala BOKA PIKA
(Snímka: CICM)

TÝŽDEŇ KREŠŤANSKEJ KULTÚRY

RUŽOMBEROK 2017

Utorok, 2. mája, 14:00 hod., Univerzitná knižnica KU

- ▶ Otvorenie Týždňa kresťanskej kultúry v Ružomberku 2017
- ▶ „Príbehy“ – Vernisáž výstavy Ondreja Ďuriana v prítomnosti autora / Výstava figurálnych plastík, tvarovaných kovaním a tepaním z medeného plechu

Utorok, 2. mája, 15:00 hod., Univerzitná knižnica KU

- ▶ „Pridaná hodnota“ katolíckej školy / Verejná diskusia o ponuke kresťanského vzdelávania v Ružomberku

Streda, 3. mája, 14:00 hod., Univerzitná knižnica KU

- ▶ Prehliadka dokumentárnych filmov z produkcie Lux Communication s diskusiou o kresťanskej audiovizuálnej kultúre

Štvrtok, 4. mája, 16:00 hod., Synagóga

- ▶ „Svet očami viery“ / Vyhlásenie výsledkov a vernisáž výstavy diel fotografickej súťaže

Piatok, 5. mája, 18:00 hod., Evanjelický kostol a.v.

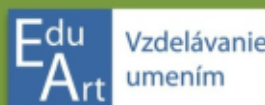
- ▶ Ekumenická bohoslužba / Príhovory, meditácie, modlitby a spevy, zamerané na spoločné kresťanské svedectvo

Nedeľa, 7. mája, 18:00 hod., Synagóga

- ▶ Barokový koncert / Diela A. Vivaldiho v podaní pedagógov a študentov Katedry hudby PF KU a Komorného orchestra ZUŠ Ľ. Fullu, diriguje Z. Zahradníková
- ▶ Ukončenie Týždňa kresťanskej kultúry v Ružomberku 2017

Podujatie organizuje: OZ Vzdelávanie umením – EduArt
v spolupráci s Katolíckou univerzitou v Ružomberku a Spoločnosťou Ježišovou

Partneri podujatia:

Na tento rok pripadá 500. výročie inštalácie Hlavného oltára v Bazilike sv. Jakuba v Levoči

Dielo hodné svojho majstra

Tento rok si pripomínáme okrúhle 500. výročie inštalácie najvýznamnejšieho diela Majstra Pavla z Levoče – Hlavného oltára v Bazilike sv. Jakuba v Levoči.

S Margarétou mali jedného syna Lukáša a tri dcéry – Dorotu a Margitu, meno tretej nepoznáme.

Rovnako ako absentuje dátum Pavlovho narodenia, nepoznáme ani presný rok jeho úmrtia. Levoču totiž zachvátil požiar, pri ktorom vyhorel mestský archív. Posledný raz sa v mestskej kronike uvádza v júni 1537, o päť rokov neskôr sa spomína už len vdova po rezbárovi ako „*Paul Schnitzerin*“.

Do súčasnosti je tak jeho meno zahalené tajomstvom a fenomén Majstra Pavla je lákadlom pre bádateľov, historikov, archivárov, ale aj pre filmárov a spisovateľov.

DIELŇA

Dielňa Majstra Pavla sídlila na prízemí domu, v ktorom rezbár s rodinou žil. V súčasnosti je v ňom múzeum so stálou expozíciou venovanou jeho dielam.

Nie je známy presný počet ľudí, ktorí v dielni Majstra Pavla pôsobili, ale je zrejme, že bola vyhľadávanou aj za hranicami regiónu. Dôkazom sú diela, ktoré v súčasnosti nachádzame na Liptove, Šariši, Gemeri, a dokonca aj v Banskej Bystrici.

Najviac zachovaných krídlových gotických oltárov pochádzajúcich z tejto dielne sa zachovalo na území Spiša, čím sa tento východoslovenský kraj zaradil v celosvetovom meradle na prvé miesto.

KLENOT GOTIKY

Hlavný oltár sv. Jakuba v sebe spája v dokonalej harmónii dominantnú architektúru, detailne prepracovanú drevozrezbu, cennú maľbu a nepochybne náročné pozlacovanie. Svojou výškou 18,62 metra zaplňa celý priestor svätyne od podlahy až po klenbu a je najvyšším gotickým krídlovým oltárom na svete. Jeho zvláštnosťou je výrazné výškové rozvinutie v pomere jedna ku trom.

Jedinečnosť pýchy farského kostola spočíva v prelínaní dvoch slohových štýlov. Na naše územie v 16. storočí postupne prenikala renesancia, a hoci sa Pavol novému slohovému cíteniu nebránil, ostal verný aj gotickej tradícii, ktorá sa naplno prejavila vo fialovom štíte.

Oltár vznikol v dielni Majstra Pavla ako jeho *chef d'oeuvre*, čiže majstrovský kus. Podľa doterajších výskumov sa Pavlovi ako samostatné dielo pripisuje celkový návrh oltárnej architektúry, tri hlavné sochy v arche oltára a predela s výjavom *Poslednej večere*. Jej začlenenie do oltárnej stavby je dôkazom, že na rozdiel od mnohých iných gotických oltárov znamená v tomto prípade viac ako len nutný doplnkový článok. Na tejto časti je vidieť vplyv renesancie – rezbár v biblickej scéne slov „*Jeden z vás ma zradí*“ uviedol do popredia len tri postavy: Ježiša Krista, Judáša a Petra, ale napriek tomu celý výjav pôsobí vyrovnané a harmonicky. Zaujímavosťou je, že skupiny dvoch až troch apoštolov sú vyrezané z jedného kusa lípového dreva.

PRIRODZENÁ KRÁSA SÔCH

Ešte cennejšie sú však tri sochy v nadživotnej veľkosti, samostatné diela Majstra Pavla, umiestnené v oltárnej skrinke

>>>

Hlavný oltár v číslach

Výška oltára:	18,62 m
Výška retabula:	6,75 m
Výška predely:	1,68 m
Výška archy:	4,33 m
Výška fialového nadstavca:	10,74 m
Šírka oltára:	6,27 m
Šírka predely:	3,41 m
Šírka archy:	2,60 m
Hĺbka predely:	0,70 m

Koncom stredoveku vstúpila do umeleckého diania na našom území osobnosť sochára neznámeho priezviska, ktorému bol neskôr daný prídomek z *Levoče*, a to podľa miesta, v ktorom strávil aktívnu časť svojho života a kde zanechal svoje najznámejšie dielo.

Slobodné kráľovské mesto na Spiši bolo v tom období na vrchole rozmachu a ponúkalo umelcom tie najlepšie podmienky. Hoci vôbec nevieme ako Pavol vyzeral a odkiaľ pochádzal, jeho meno sa zapísalo nielen do slovenských, ale aj do svetových dejín.

ZAHALENÝ TAJOMSTVOM

Zo zachovaných fragmentov dokumentov týkajúcich sa života rezbára Pavla nevieme ani to, kedy sa narodil. Vo všeobecnosti sa prijíma názor, že v čase, keď sa v Levoči usadil, bol už vyzretý umelec. Nijaký začiatok ani amatér, čo dokazuje genialita a profesionálnosť jeho diela.

Pomerne málo informácií máme aj o Pavlovej rodine. Za manželku si vzal dcéru významného levočského staviteľa a richtára Melchiora Mössinslaher-Polierera Margarétu (Margitu). Keďže svoju dcéru vydal za „obyčajného“ rezbára, musel si byť vedomý jeho výnimočných kvalít. Dokonca nie je výlučené, že práve Melchior mal veľký vplyv na Pavlovo povolanie do Levoče.

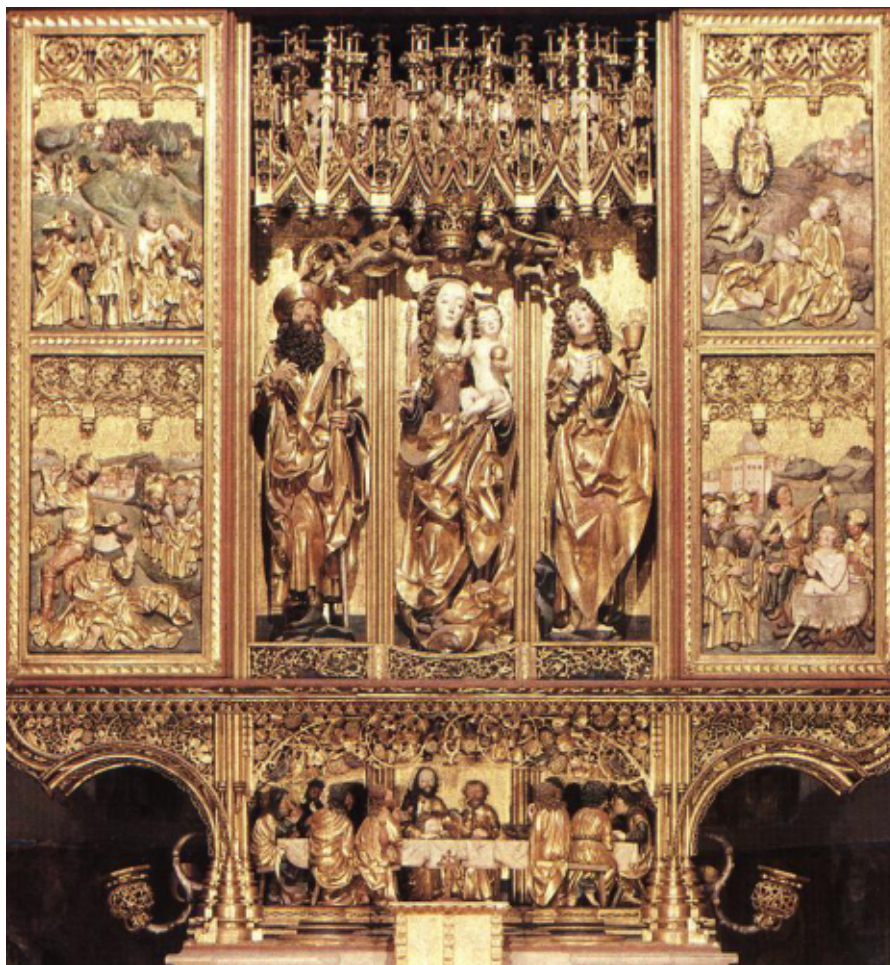
ni. Za ústredné postavy rezbár vybral sv. Jakuba, patróna levočského chrámu, Madonu s dieťaťom a sv. Jána Evanjelistu. Legenda hovorí, že pri ich stvárnení sa nechal inšpirovať obyčajnými ľuďmi z mesta – Pannu Máriu vraj vykresal podľa dievčiny, ktorú pravidelne stretával a očarila ho svojou krásou, sv. Jakuba zas podľa beznohého levočského žobráka. Nakoľko je táto legenda pravdivá, nevieme. Isté však je, že sa ňou nechal inšpirovať aj režisér Vladimír Bahna pri natáčaní filmu o vzniku oltára podľa literárnej predlohy Ľuda Zúbka pod názvom *Skrytý prameň*.

Tretou zložkou oltárnej stavby je fialový štít v tvare štíhleho trojuholníka v neobyčajných rozmeroch. Tvoriť až tri pätiny celkovej výšky stavby. Samotný štít je jednou z mála pamiatok svojho druhu z obdobia gotiky, ktorá ostala neporušená. Majster Pavol do nej vhodne zakomponoval sochy apoštolov datované až do roku 1370 pochádzajúce pravdepodobne z pôvodného hlavného oltára. Ich začlenením zároveň vyhovel tradičnému konzervativizmu levočského patriciátu.

Treba spomenúť, že toto dielo vznikalo postupne v dielni na námestí Levoče a pod vedením majstra na ňom pracovalo mnoho tovarišov, učňov, pozlacovačov a maliarov. Aj vďaka ich spoločnej práci sa Levoča v roku 2009 zaradila do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

PO STOPÁCH REZBÁRA

Svoju umeleckú vizitku zanechal Majster Pavol na mnohých miestach Slovenska, prevažne však na Spiši, Liptove, Gemeri a Šariši. V Banskej Bystrici vytvoril na požiadanie krakovského

a levočského mešťana Jána Thurzu, ktorý sa v meste usadil, hlavný oltár pre Kostol Nanebovzatia Panny Márie. Traduje sa, že oltár bol vyšší ako levočský, ale v roku 1761 pri veľkom požiari zho-rel. Neporušená však ostala Kaplnka sv. Barbory s neskorogotickým krídlovým oltárom dokončeným v roku 1509.

Majster Pavol sa stal inšpiráciou pre mnohých umelcov. Medzi najznámej-

šie diela patrí nepochybne už spomínaný román *Skrytý prameň*, ktorý sa stal predlohou rovnomenného filmu v hlavnej úlohe so Štefanom Kvietikom. Osud neskorogotického rezbára prozaicky spracoval aj Anton Marec v diele *V dreve zomiera noc. Legenda o Majstrovi Pavlovi*.

PETRA VALKOVÁ

(Snímky: Kamil Tomčofčík, archív)

Doklad autorstva

Hlavný oltár Baziliky sv. Jakuba v Levoči je jediné dielo, kde je autorstvo Majstra Pavla doložené písomnou správou.

Záznamy týkajúce sa Majstra Pavla sú pomerne skúpe, za čo do veľkej miery môže aj veľký požiar, ktorý v roku 1550 zachvátil Levoču. Obeťou požiaru bola nielen zhorená veľká časť mesta, ale aj mestský archív. Až v sedemdesiatych rokoch 19. storočia na autora hlavného oltára levočského farského kostola upozornil nápis na jednej z náhrobných dosiek.

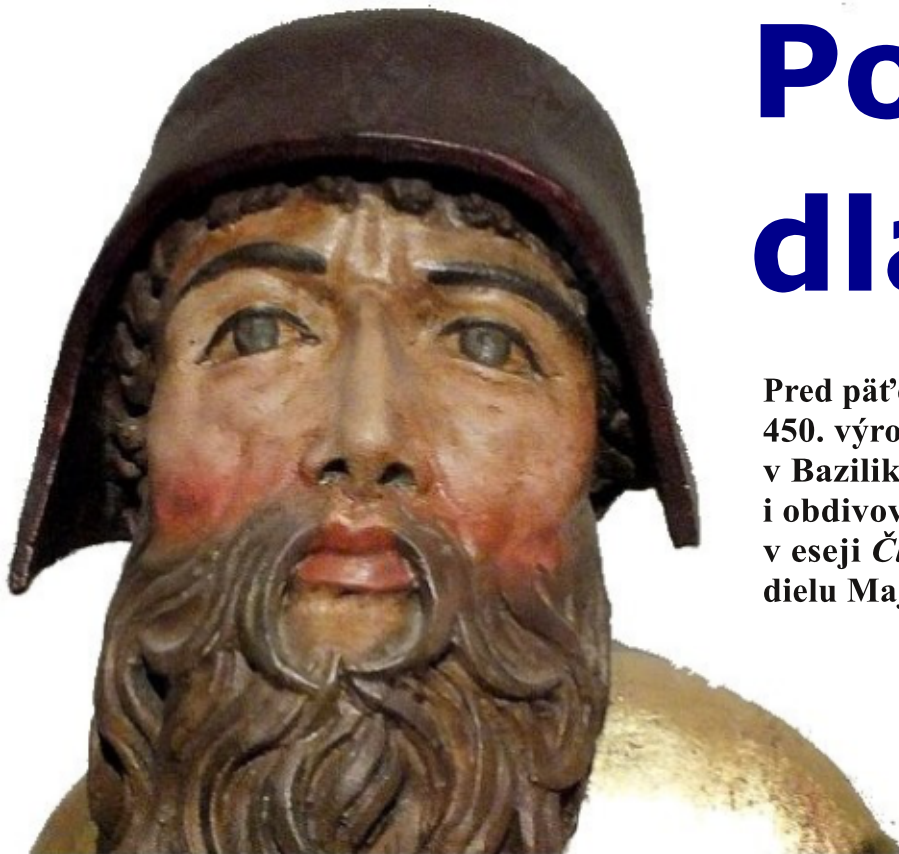
Prepošť levočskej farnosti Pavol Still pri študovaní nápisov na zachovaných náhrobných doskách objavil na epitafe, ktorý dal v roku 1621 vyhotoviť miestny kamenár a staviteľ Martin (Martinus) Urbanowitz svojej manželke Margite, Pavlovo meno a remeslo – !!Pauli sculptoris. Z náhrob-

nej dosky sa dozvedáme, že Martinova manželka bola vnučkou sochára Pavla, ktorý vytvoril levočský hlavný oltár. V Urbanowitzovom texte sa okrem iného píše:

ANNO 1621 MARTINUS URBANOVITZ STATUARIUS LAPICIDA ET MURATOS CIVIS HUIUS REIPUBLICAE LEUTSCHO MARGARETHAE FILIAE OLIM WOLFGANGI PAULI SCULPTORIS FILIAE QUI SUPREMUM ALTARE ECCLESIAE HUIUS SCULPSIT QUACUM (Roku 1621 Martin Urbanovitz, kamenár, sochár a murár, občan tohto mesta Levoča, Margite, dcére Wolfanga, vnučke sochára Pavla, ktorý vyrezal hlavný oltár tohto kostola).

-red-

V eseji *Človek, čas a tvorba* sa Milan Rúfus zamýšľa nad dielom Majstra Pavla z Levoče

Počujem dláto

Pred päťdesiatimi rokmi, pri príležitosti 450. výročia inštalácie Hlavného oltára v Bazilike sv. Jakuba v Levoči, tvorca i obdivovateľ umenia MILAN RÚFUS v eseji *Človek, čas a tvorba* vzdal hold dielu Majstra Pavla.

Ludstvo si samo seba už dávno definovalo. A predsa zo storočia na storočie, z generácie na generáciu, znova a znova si kladie starobylú, tak trochu naivnú, tak trochu bláznivú, tak trochu zúfalú otázku: Kto je to vlastne človek?

HĽADANIE ČLOVEKA

Kto je to človek? Ihielka v kope času, zanedbateľná, stratená? Kým stratená? Hľadá ju vôbec niekto okrem nej samej? Pichne sa o ňu aspoň náhodou nejaká ruka, naberajúca do priehrstí čas, ako deti naberajú vodu? Pichne sa? Vykrikuje? Tečie niekomu alebo niečomu krv kvôli človekovi? Aspoň maličká kvapka krvi ako po bodnutí ihlou? Alebo tečie iba jeho krv, človekova, nezmyselná a slepa, kaluž ako kaluž?

Kto je vlastne človek? Stáročia hrmia nad ním, sviští čas. Ako obrovská výveva vŕhajú ho do slepého tunela existencie, do ohromnej zažívacej trubice, z ktorej, vybielené ako plátno na víťazný rubáš, vyvrhujú iba jeho kosti, tak tíško ako lišky vyvrhujú perie vtákov, ktorých zabili. Kosti bojovníkov s mečmi po boku, kosti krásavíc s náušnicami, ktoré prepichujú hlinu, s náramkami, ktoré už nemajú čo odpnúť. To je všetko, čo po ňom ostáva? Musí poprosiť kameň, ak chce ďalej odovzdať svoju podobu?

Kto je to človek? Inteligentný živočích, ktorý používa svoj mozog tak, ako používa vlk tesáky, zajac behy, tchor zápach, jastrab zobák a pazúry? Používa ho len v službách tej ohromnej zažívacej trubice, živočíšne do nej vrhajú nové a nové sústa, až je napokon sám rovnako živočíšne pohltý ako sústo? Ak je viac ako živočích, o čo je teda viac? Čím? Je viac iba o tú naliehavú otázku, na ktorú si nikdy nebude vedieť odpovedať? Chudák Prometheus! Také veľké muky za taký malý ohník.

RYTIE LEGENDY

Ale pozor! Musí poprosiť kameň, ak chce odovzdať svoju podobu. Tak predsa nie je celkom bez šancí. Vzduchuje.

Počujem dláto. Jeho bystrý zobáčik prekrýva strom poznania. To rezbár ryje legendu. Legendu, do ktorej v zúfalstve svojej existencie, ale aj v sile premáhajúcej toto zúfalstvo, s vrúcnosťou až nepochopiteľnou, vložilo ľudstvo svoju výpoveď. O mukách múdreho vo svorke živočíchov. O smútku toho, ktorý všetko chápe, no nemôže nič meniť, i keby „jeho pot bol ako kvapky krvi, ktoré stekajú na zem“. O smútku tej, ktorá nechápe všetko, ale trpí za všetko. O mužovi, ktorý musí zomrieť a vediac o tom, rozlamuje chlieb, a jeho duša je smutná až na smrť. Legendu starú ako pamäť ľudstva

I pamäť ľudstva je smutná až na smrť. Rozrytá kopytami nájazdov, miliónmi vrážd a miliardami smrtí. Veď kto je človek? Muž, ktorý vie, že zomrie a rozlamuje chlieb. Až do poslednej chvíle. S tou malou smiešnou útechou, že ho popraví so zaviazanými očami. Ako regály fantastickej police, pokryté zhovievavou trávou, ukladajú sa na seba vrstvy cintorínov. Do tejto skrine odkladá história všetky lásky ľudstva. Akože, jeho pamäť je smutná až na smrť. Ale v tom smútku je vzdor, je jeho sila. Je schopnosť vracať sa k úpätiu a valiť kameň bytia. A prežiť vlastnú smrť.

ODBLESKY VEČNOSTI

Počujem dláto. To rezbár ryje legendu. To človek pokorne a sústredene píše svoj protest a protest ho prežíva. Pomínutelné telo sa stáva slovom a trvá. Ako tvorba. Ako tvar. Ako krása. Múdry Michelangelo. Vedel, že krása potrebuje pokoru, svoj dôvod mimo seba. Že tvorba uniká pred pýchou, pretože pýcha je prázdno a tvorba je plnosť. Že krása je premárnenie chaosu, je zákon, je prekonanie tiaže, je smerovanie k svetlu.

Počujem dláto. V boji s vlastným zánikom odovzdávajú si generácie nádherné znamenia, tajné správy o sebe. Ako väzni na steny žalárov vyklopáva do lipového dreva sochárovo dláto: nebojte sa smrti, ľudskosť je večná!

Odblesky tejto večnosti dopadajú na neho. Na sochára, ktorý bol vo svojom ľudskom živote taký zanedbateľný, že po ňom ostalo iba krstné meno: majster Pavol.

MILAN RÚFUS
(Odseky a medzitulky: redakcia)

DUCHOVNO – SPOLOČENSKÝ ČASOPIS
PRE CELÚ RODINU

MÁJ/2017

NAŠA ŽILINSKÁ DIECÉZA

4

MAMIČKÁM

16

STO ROKOV FATIMY

26

5D RADOSŤ

Nechat' na seba pôsobiť umenie – meditácie nad Caravaggiovými obrazmi

Večera v Emauzoch

V priebehu celých dejín kresťanského umenia nachádzame veľké množstvo diel, venovaných tomuto pozoruhodnému a niekoľkohodinovému stretnutiu vzkrieseného Krista s dvojicou jeho sklamaných učeníkov, ako ho opisuje evanjelista Lukáš.

Obidva Caravaggiove obrazy, venované tejto téme, sa sústreďujú na vyvrcholenie stretnutia, ktoré dáva zmysel všetkému, čo mu predchádzalo i čo po ňom nasledovalo: „A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho. Vtom sa im otvorili oči a spoznali ho“ (Lk 24, 31 – 32).

„Emauzskí učeníci“ boli dvaja z apoštolov (porov. Lk 24, 13), teda z tých, čo boli pri *Poslednej večeri* a Ježišov spôsob, akým uskutočnil inak tradičné veľkonočné lámanie chleba, im celkom isto utkvél v pamäti. Takže keď teraz opäť boli svedkami rovnakých gest a azda i slov, *otvorili sa im oči*. Pred ich vnútorným zrakom sa objavil obraz Učiteľa spred troch dní, keď spolu sedeli v jeruzalemskom večeradle a Ježiš dával nový význam *veľkonočnej večeri baránka*: „Potom vzal chlieb a vzdával vďaka, lámal ho a dával im, hovoriac: *Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás. Toto robte na moju pamiatku*“ (Lk 22, 19).

VÝREČNÉ LÁMANIE CHLEBA

Vziať chlieb – dobrorečiť – lámať ho – a dávať spolustolujúcim – to sú obvyklé gestá židovského slávnostného stolovania. *Spôsob*, akým ich Ježiš uskutočňoval, však zaujal pozornosť evan-

jelistu, takže ich na obidvoch miestach veľmi dôkladne vymenúva, ba dokonca v nich zrejme vidí predobraz *Poslednej večere* už pri zázračnom rozmnožení chlebov a rýb: „Potom vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil nad nimi, lámal ich a dával svojim učeníkom, aby ich predkladali zástupu“ (Lk 9, 16).

V obidvoch Caravaggiových obrazoch vidíme autorovu vôľu zahĺbiť sa práve do tohto dramatického okamihu: Ježiš *sa dáva spoznať* „pri lámaní chleba“, resp. pri tejto, na pohľad bežnej večeri, ktorá však *s Ježišom uprostred* sa zakaždým mení na eucharistické vďakvyzdávajúce stolovanie.

SPOZNÁVANIE UČITEĽA

Pri pohľade na obrazy by sa mohlo zdať, že „milánska“ *Večera* dejovo predchádza „londýnsku“. Ježiš je sústredený v modlitbe dobrorečenia, zahľadený na chlieb pred sebou. Obidvom apoštolom „sa otvárajú oči“ (aj keď sú zobrazení skôr zozadu, ich gestá sú viac než výrečné), domáci pán pozorne a nie celkom chápano sleduje nevšedný úvod stolovania vo svojom dome a domáca pani ešte len prináša hlavné jedlo.

Naopak, obraz, uchovávaný v Londýne, posúva dej o čosi ďalej. Autor chce zrejme poukázať na to, že Ježiš

im „nezmizol“ (porov. Lk 24, 31) hneď. Na stole už nachádzame mäso, chlieb, víno aj ovocie, Ježiš im teda snád' doprial vychutnať si radosť spoločného stolovania, ktoré – ako naznačuje gesto jeho ruky – je celé *požehnaním*. Apoštol, sediaci vpravo, akoby už komentoval celé toto stretnutie slovami, ktoré nachádzame ďalej v evanjeliu: „*Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?*“ (Lk 24, 32). Mušľa na jeho rúchu evokuje, že by to mal byť svätý Jakub – ten, ktorý ako prvý dosvedčí toto svoje *horiace srdce* aj svedectvom krvi. Rovnako však by to mohol byť len tradičný symbol *pútnika* a v skutočnosti by to mohol byť buď Kleopas, ktorého menuje evanjelista, alebo sám Lukáš, ktorý jediný zaznamenal túto udalosť vo svojom evanjeliu. U apoštolu sediaceho vľavo, zaujme roztrhnutý rukáv a mimoriadne pozorný pohľad do Ježišovej tváre. Toto stretnutie, ktoré im bolo spočiatku príjemné, *hrejivé* v ich smútku a sklamaní, začína byť čoraz väčšmi zásadné, životné, rozhodujúce!

V obidvoch obrazoch dvojica apoštolov spoznáva svojho Majstra, zatiaľ čo stojaci muž zjavne nie.

KRISTUS POŽEHNÁVA JEDLO I STOLOVANIE

Pohľad na tieto Caravaggiove spracovania veľkonočnej večere v Emauzoch akoby vysvetľoval, resp. prinášal hlbšie porozumenie „podmienok“ *spoznania zmŕtvychvstalého Krista*. Isteže, je to predovšetkým Eucharistia, eucharistický (sviatostný) život, čo človeko-

vi pomáha k tomuto poznaniu a jeho ustavičnému kultivovaniu, čiže prehlbovaniu. Ale je to aj *agapé* – slovo, ktorým prví kresťania označovali stretnutie komunity veriacich po slávení Eucharistie pri spoločnom stolovaní, kde sa vzájomne delili nielen o spoločný pokrm, ale ono zdieľanie – *koinonia*, bolo i priestorom na identifikovanie potrieb núdznych členov spoločenstva a hľadanie spôsobov, ako im pomôcť (porov. Sk 4, 32n). Vzájomná láska ich totiž viedla k presvedčeniu, že „vo vnútri spoločenstva veriacich nesmie byť taká forma chudoby, aby niekto nemal prístup k prostriedkom potrebným na dôstojný život“ (Benedikt XVI., *Deus caritas est*, čl. 20). Preto aj to súhrnné pomenovanie týchto stretnutí: *agapé* – láska. Aj pri „stole lásky“, kde sa kultivujú vzájomné vzťahy a prejavuje sa záujem o blížneho a skutočné úsilie pomôcť mu v akejkoľvek jeho potrebe, možno stretnúť a *spoznať* Krista. Pápež František hovorí o „rozpoznávaní tela Pána s vierou a láskou“ – tak vo sviatostných znakoch, ako aj v spoločenstve (*Amoris laetitia*, čl. 186).

Nie každý, kto sa na takejto „hostine bratskej lásky“ zúčastňuje, však chápe tento jej hlboký obsah a význam. Na to je potrebná evanjelizácia a katechizácia, ktorá nám pomáha pochopiť hlbšie súvislosti. Láska je síce vpísaná v srdci každého človeka ako jeho prirodzené povolanie, ale jej nadprirodzený rozmer človek neporozumie automaticky, bez toho, aby mu „otvoril oči“ Ježiš, resp. tí, ktorými si v tejto službe chce poslúžiť: „Choďte teda a učte všetky národy“ (Mt 28,19).

STANISLAV KOŠČ

„Milánska“ verzia (detail dole), hoci vznikla neskôr, akoby dejovo predchádzala „londýnskeho“ obrazu (detail hore): na stole už nachádzame mäso, chlieb, víno a ovocie, akoby Ježiš chcel dopriať učeníkom radosť zo spoločného stolovania

Večera v Emauzoch 1

Olej na plátne, 141 x 196,2 cm, vytvorený v rokoch 1601/02, v súčasnosti v Národnej galérii v Londýne

Večera v Emauzoch 2

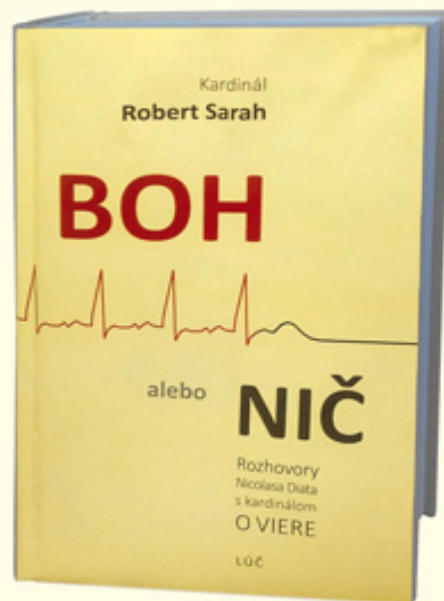
Olej na plátne, 141 x 175 cm, vytvorený v roku 1606, v súčasnosti v Obrazárni Brera v Miláne

Vydavateľstvo
LÚČ vydalo
knihu

kardinála
**Roberta
SARAH**

prefekta
Kongregácie
pre Boží kult
a disciplínu
sviatostí.

Obrancovia urážajúcich diel sa odvolávajú na slobodu, svojich kritikov však nálepkujú

Umenie ako urážka

Jedným z ohavných spôsobov ako šíriť zlo medzi ľuďmi, je šíriť ho prostredníctvom „umenia“. No akékoľvek dielo, ospevujúce a glorifikujúce zlo a zlé myšlienky, je zlé.

Kanadsko-taliansky umelec Cosimo Cavallari vystavil v jednej z newyorských galérií začiatkom apríla 2007, týždeň pred veľkonočnými sviatkami, sochu úplne nahého ukrižovaného Krista z tmavej čokolády. Nazval ju *My Sweet Lord*. Takmer okamžite sa zdvihla vlna kritiky a protestov z radov kresťanov, pretože toto dielo podľa nich zosmiešňovalo a urážalo kresťanskú vieru zobrazením Krista, Božieho syna, v ponižujúcej situácii a v nedôstojnom spracovaní. V časovom kontexte otvorenia výstavy pôsobila socha ako cielená provokácia. Kresťania argumentovali, že toto dielo zosmiešňuje ich náboženské cítenie, je nemorálne a porušuje etické normy spoločnosti, preto je zlé a ako také by sa malo odstrániť z verejných priestorov. Galéria, ktorá sochu vystavila, je podľa nich v morálnom úpadku. Veriaci napokon dosiahli svoje a po niekoľkých dňoch galéria sochu *My Sweet Lord* odstránila.

SMUTNÝ ZOZNAM

Nejde len o čokoládového Krista. Už v roku 1917 šokoval Marcel Duchamp, keď sa podpísal na pisoárovú mušľu a vystavil ju ako umelecké dielo. Prieskum z roku 2002, ktorý bol medzi 500 odborníkmi na umenie, ukázal, že Du-

champova *Fontána* je „najplyvnejšie dielo moderného umenia“. A tak vari ani neprekvapí, že Londýňanka Tracey Eminová, ktorá v roku 1999 vystavovala v Tate Gallery dielo *Moja posteľ*, získala zaň, médiami nazvané „slávne dielo“, prestížnu Turnerovu cenu, čo je najsledovanejšie umelecké ocenenie v Británii. Prítom ide o chaoticky zostatú posteľ s fľašami vodky, použítymi kondómami a krvavou spodnou bielizňou. Pre svet takéhoto „umenia“ je príznačné, že keď počas výstavy dvaja nahí muži vodku vypili a začali po posteli skákať, návštevníci galérie im tleskali, mysliac si, že tento vandalizmus je súčasťou výstavy.

Podobných takzvaných umeleckých diel a udalostí by sme určite našli celý rad, či už ide o nechutné dielo Andresa Serrana v podobe série snímok *Ježiš a jeho križ*, alebo o plastiku Maurizioa Cattelana *La Nona Ora (Deviata hodina)*, ktorú predstavuje ležiaci pápež sv. Ján Pavol II. privalený meteoritom a s roztrúsenými kúskami skla okolo. Patrí tu aj kontroverzná výstava *Human Body*, zobrazujúca mŕtve ľudské telá stiahnuté z kože. O urážajúcich a na česť a najhlbšiu intimitu a presvedčenie človeka útočiacich karikatúrach francúzskeho satirického týždenníka *Charlie Hebdo* radšej pomlčme...

Prirodzene, toto nie je úplný zoznam; takýchto diel a akcií je množstvo a, žiaľ, stále pribúdajú. Nie všetky sú vyslovene proticirkevné, ale svojou dehumanizáciou sa stávajú nielen hriechom proti vkusu, ale v konečnom dôsledku aj proti mravom.

PREKLATIE

Koncom tohtoročného februára sa do smutného zoznamu zapísala aj divadelná hra *Kłątwa (Preklatie)*, ktorú na scéne varšavského Teatra Powszechny uviedol režisér Oliver Frlić. Aj keď toto bosnianskeho Chorváta sprevádza povest' umeleckého provokatéra, teraz to poriadne prehnal. Najslávnejšieho Poliaka všetkých čias – sv. Jána Pavla II., nielenže nechal obesit' na šibenicu, na ktorej bol nápis *Ochranca pedofilov*, ale ho aj vtiahol do nechutných sexuálnych scén.

„*Naozajstné divadlo sa začne až po predstavení*“, predpovedal režisér Frlić – a nemýlil sa. V Poľsku sa okamžite zdvihla vlna kritiky. Poľskí biskupi označili inscenáciu za bohorúhačstvo a protestovali proti znevažovaniu pápeža, ktorého urážanie je pre poľských veriacich „*mimoriadne bolestné*“. „*To predstavenie je jednoducho žumpa a nemalo by mať miesto v poľskej kultúre*“, vyhlásil poslanec Sejmu Robert Winnick. Ľudia začali demonštrovať pred divadlom a prokuratúra začala vyšetrovanie kvôli „*urážke náboženského cítenia a verejnému podnecovaniu k spáchaniu vraždy*“.

„*Keby predsa išlo o lacnú provokáciu, emócie by opadli deň po premiére. Znamená to teda, že umelci povedali niečo dôležité*“, usúdil vo svojom poľskom vydaní týždenník *Newsweek* a dodáva: „*Možno pár grošov, vynaložených na ďalšie predstavenie, zachráni poľskú demokraciu pred upadnutím do pazúrov diktatúry*.“

DIKTATÚRA BIZNISU

Poľský „*pád do pazúrov diktatúry*“ nie všetci vidia rovnako ako v *Newsweeku*. „*Poľsko aj iné krajiny už dávno upadli do pazúrov diktatúry biznisu, škandalizácie za každú cenu, do pazúrov nevkusy*“, napísal pražský arcibiskup Dominik Duka. Podľa neho „*je to hnus*“, v ktorom „*nie celkom*“ ide o kritiku pápeža alebo Katolíckej cirkvi, ale „*ide o peniaze, o škandál, ktorý ono dielo sprevádza*“.

Kardinál Duka nie je jediný, ktorý sa v prípade spomínaných „umeleckých“ diel, úplne legitímne pýta: „*Celkom rád*

» »

by som videl, ako by sa zachovali stúpenci iných náboženstiev, keby ich predstaviteľov niekto takto hanobil? Alebo ako by reagovali stúpenci niektorých ľavicových či liberálnych politikov a osobností, keby o ich ikonách niekto hral podobné hry?“

Vieme si predstaviť, aký pokrik by spustili...

PROTI CIRKVI

Nikoho neprekvapí, že obrancovia nevkusných a urážajúcich diel sa unisono odvolávajú na „slobodu slova“ či „otvorenú myseľ“, ktorá však podľa francúzskeho novinára Pierra-Oliviera Rouauda z ekonomického týždenníka *L'Usine Nouvelle* „nerespektuje nič“. Slobodu slova si mnohí umelci a novinári, a medzi nimi zvlášť niektorí antiklerikálni ateisti, predstavujú tak, že môžu bezohľadne, „slobodne“ hrubo urážať a pošliapávať sväté hodnoty druhých. A prvý na rane sú kresťania, zvlášť katolíci. Pierre-Olivier Rouaud v súvislosti s *Charlie Hebdo* otvorene hovorí, že „hlavným terčom magazínu je Katolícka cirkev“.

K slobodnej kultúre by mal patriť aj priestor pre dekadenciu, nevkus a lacnú provokáciu, ale to ešte neznamená, aby sme mlčali, ba čo viac – aby sme povýšili dekadenciu a cynizmus na symbol našej kultúry a našej slobody. Ak sa totiž odtrhneme od svojich kresťanských koreňov a od spirituálneho a etického bohatstva kresťanskej tradície, vkĺzneme do technokratického politického cynizmu, alebo vytvoríme netolerantné pseudonáboženstvo.

KTO JE HRDINA?

Podľa amerického filozofa Juda Doughertyho existuje väzba medzi umením určitej civilizácie a jej vierou a vedomím transcendentna: „Bez metafyzického uznania transcendentna ako zdroja prirodzeného poriadku a naplnenia ľudských aspirácií, sa realita konštruje v čisto materialistických termínoch. Meradlom sa stáva sám človek, ktorý sa však nechce zodpovedať nijakému objektívnemu poriadku. Život sám je prázdny, bez cieľa. Táto strnulosť je vyjadrená miestami až v perversnosti a sterilite moderného umenia.“

A o tom, že sa tak deje, svedčí nielen reakcia francúzskeho prezidenta François Hollanda, keď po krvavom útoku na redakciu *Charlie Hebdo* nazval jeho redaktorov „našimi hrdinami“, ale aj reakcie na kritikov nevkusných a urážajúcich diel. Zavraždených redaktorov považujem za obeť barbarstva, ale nie za hrdinov. Tými sú skôr tí, ktorí naj-

du odvahu kritizovať nechutné diela aj napriek tomu, že sa im okamžite ujde nálepka *katolícki fundamentalisti* či *bigotní spiatočníci*.

IN FIERI

„Umenie dokáže vyjadriť a zviditeľniť potrebu človeka ísť ďalej za to, čo vidí: zjavuje mu jeho smäd a hľadanie nekonečna. Umenie sú otvorené dvere k nekonečnu, ku kráse a pravde za všedným životom. Umelecké dielo dokáže otvoriť oči našej mysle a srdca a pozýva nás vyššie,“ povedal v jednom zo svojich príhovorov pápež Benedikt XVI. Asi je zbytočné sa pýtať, či diela zo smutného zoznamu nás „pozývajú vyššie“...

Umenie je teda niečo, čo človeka presahuje, dáva mu pohliadnuť niekam za základný obzor ľudského rozľadu. Práve v umení človek zažíva isté *in fieri*, dorastanie do plnosti.

Podľa milovníka umenia kardinála Tomáša Špidlíka „kultúra ako boholudská obsahuje dvojité prvok: Prvok večný a prvok pomíňajúci. Rozdelenie týchto prvkov vedie nevyhnutne k úpadku kultúry“. A práve tragickým omylom súčasnosti je, že toto dorastanie do plnosti sa deje bezbrehou detronizáciou „večného prvku“, pričom sa odvoláva na slobodu, ktorá, vylúčiac Boha, sa riadi heslom Ivana Karamazova: „Ak Boha niet, všetko je dovolené.“ Potom sa niet čo diviť, že takéto umenie je zaujaté sebou samým a zdegenerovalo do narcizmu a nihilizmu. „Civilizácia železa a umelej hmoty je ako náhrobný kameň nad starobylými tradíciami. Milovníci kultúry a umenia sa podobajú

ženám, plačúcimi nad Ježišovým hrobom,“ hovorí Marko I. Rupnik, SJ, a vzápätí dodáva: „No ako vždy v dejinách, budú tu aj umelci, ktorí budú niesť posolstvo nedel'ného rána. Od nich sa očakáva vzkriesenie tradície, nie tej zostarnejšej a zoslabnutej, ale čerstvej a plnej radosti.“

NENECHAŤ SA URÁŽAŤ

Oduševnenie, ak chceme – nádej, pátra Rupnika sa môže premeniť na drobné v tom zmysle, že ľudia sa po každom zmätku môžu zova vzpriamiť a opäť pokračovať vo svojej ceste. A práve tu sa zrazu vynára Dostojevského krásna, ktorá, „zachráni svet“. Krása je totiž akousi „šifrou tajomstva a poukázaním na večné. Ona je pozvaním vychutnávať život a snívať o budúcnosti,“ napísal v *Liste umelcom* sv. Ján Pavol II.

Nemecký filozof Hans-Georg Gadamer je presvedčený, že „vidieť krásu neumožňuje svetlo slnka, ale svetlo ducha“. A potom, podľa profesora Ladislava Hanusa, sú „veci sveta, ponad svoju schopnosť, pozdvižené do vyššieho, spirituálneho poriadku. Kultúra chce vytvoriť človeku domov. Je to najpôvodnejšia, najhlbšia túžba ľudského vnútra“.

Sloboda slova i sloboda v umení má svoje hranice. Prekročiť ich však znamená vydať sa na cestu urážok, cynizmu a nihilizmu. Aj preto kardinál Duška vyzýva: „Možno je už na čase byť hrdý na to, čomu verím, a svoju vieru brániť a nenechať sa urážať.“

PAVOL PRIKRYL
(Snímky: archív)

Fatimské motívy

Zjavenia Panny Márie a jej posolstvá sú pre básnika nielen zdrojom nádeje, radosti a odvahy, ale aj nekončiacou sa inšpiráciou. Básnik TEOFIL KLAS pripravil cyklus mariánskych básní *Fatimské motívy*.

Sedmoré bremä

Keď svetlo
iba sliedna, vyhasína
a v tme zla
rozmáha sa zhubná plesnina,
pred zraky ľudstva
Matka dvíha Syna.
V jej náručí
sa triešti hrozba tiesnivá.

Pod plášťom chce skryť
všetky svoje deti,
žeby ich
nechválala ruka vendety.
Pod plášťom
s nehou, láskou rozprestretým
uchrániť v ľudskom sade
nielen renety,

lež všetko
z rodu povolane na svet.
Och, sedmoré to bremä
ťažkých bolestí
— netvorom príde
o ňom plano vravieť! —
sa v srdci Matky celé,
celé pomestí.

V chaose

Hľaď.
Ponad príbehy a poza ne
Fatima vinie milostivú pieseň.
Intonuje v nej súce poznanie,
že oddá sa žiť
jednoducho. Pre sen.

Nie klamná báj
a váby podsvetia
sú životvorné v púti dejinami.
A ani zradne tkaná osveta
nezaslúži si
sprevádzať ťa snami.

Čo kvári svet
a hrčí rozvratom,
neuhráva sa v omarenej mysli.
V chaose,
od podstaty rozľatom,
šialenec hrobu svoje zisky čísi.

Štít v búrkach

Búrkový výboj
a hrom, čo zván štiepi.
Hydra a Medúza
v zlom znamení.
Tu človek,
trápny nevedomec slepý,
ocitáva sa
v tme a v plameni.

Varovanie
a výzva na pokánie.
Nástojčivé
sú slová Matkine.
Pretrvá život
v otvorenej rane?
Kto už tu
sám, oj, nie je na vine?

Povznáša prísľub
štítu, Božej zbrane
v modlitbe,
vo vnútornom obrate.
Velikášstvo však,
čo i z kože drané,
tvári sa
ešte väčšmi dohriate.

Svätá otázka (hromničná)

Na *posolstvo*
sú *deti* vnímavé.
Matka
ho rýdzim srdciam zverí.
A naliehavá svätá chvíľa vie
ukázať prstom na pomery.

Pokánie žiada.
Vrúčne pokánie.
Úprimný
návrät k hladu viery.
A líce tichou slzou bozkané.
Hladinu pozornosti čerí.

Lucia, Francesco a Jacinta
sú *detsky súci*
pre zjavenie.
Lenže či vzdorovitých zasýtia
pohľadom
v láske osvietenej?

Byť ako deti?
To je otázka
nie hamletovská, ale *svätá*.
Matka nás — deti v rokoch! —
poláska,
keď vzoprieme sa diablom sveta.

Anjeli

Rusko
má Matka v starostlivom zraku.
Pre neznabožský hriech,
pre odklon od pravdy.
Na obzore zrie jeho obrátenie
na prospech
všetkým živým v nádeji.

A vidí
na prst' premieňať sa mláku,
na živé struny
— ktoré láska doladí —
citary *kl'ovou rukou* rozladené.
Prosby jej predkladajú
anjeli.

Len *zasvätiť* kraj znova
Božej láske.
Nájsť znova
Cestu, Pravdu, Život v celosti.
Túžba
má pravé znaky celebrantské.
A vieru, ktorá svety premostí.

Čo ako *sväté* v kráse prejaví sa,
čo dokonalé bude —
— ťažko povedať.
Nad tým, čo príde,
závoje hmly visia.
Človek však
rodným *anjelom* je rád.

Staňte sa členom Klubu časopisu VOX

Časopis VOX je závislý od podpory svojich čitateľov.

Predplatením si časopisu

a získaním aspoň jedného predplatiteľa

alebo akýmkoľvek finančným darom

sa automaticky stávate členom klubu.

**Členom klubu môže byť jednotlivec, rodina,
spoločenstvo či firma.**

Viac informácií získate na www.vox.prikryl.sk

Projekt *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu* pokračuje aj v roku 2017

Anjelský ruženec

V jezuitskej Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie v Piešťanoch pokračuje projekt pod názvom *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu*. Vytvára priestor pre diela súčasného umenia, ktoré odzrkadľujú kresťanské posolstvo. Navracia ich do chrámu, kde kvalitné súčasné umenie, z rôznych dôvodov, často chýba.

Mesiac máj je v Cirkvi zasvätený Panne Márii. Dňa 13. mája si tiež pripomíname sté výročie zjavení Panny Márie vo Fati-me.

V prvých storočiach mnísi zvykli recitovať žalmy, čo tvorilo jeden z pilierov ich života modlitby. Bol však prístupný iba tým, čo vedeli čítať, a preto negramotní bratia recitovali modlitbu *Otče náš* 150-krát, čo zodpovedá počtu žalmov. Na odpočítavanie používali kamienky. Neskôr, začiatkom 2. tisícročia, s nárastom mariánskej úcty, sa k modlitbe *Otče náš* pripojil aj *Zdravas Mária*. Do súčasnej podoby – 50 modlitieb *Zdravas Mária*, spojených s meditáciou udalostí Ježišovho života – ho upravil kartuzián Dominik Pruský a rozšíril sa vďaka dominikánovi Alainovi de la Roche v 15. storočí. Jeho konečná podoba vznikla za pápeža Pia V. (1566 – 1572) a rozšíril sa po celej Cirkvi.

V 20. storočí sa na základe fatimských zjavení k modlitbe ruženca pridala zá-

verečná modlitba „*Pane Ježišu, odpusť nám naše hriechy...*“ a počas pontifikátu sv. Jána Pavla II. sa k tajomstvám – udalostiam Ježišovho života radostného, bolestného a slávnostného ruženca pridali tajomstvá ruženca svetla. Práve sv. Ján Pavol II. je známy svojou úctou k Panne Márii. Jeho heslo *Totus tuus (Celý tvoj)* pochádza z modlitby zasvätenia sa Panne Márii a skrže ňu Ježišovi, ktorej autorom je sv. Ľudovít z Montfortu: „*Som celý tvoj a všetko, čo mám, je tvoje, môj milý Ježišu, skrže Máriu, tvoju svätú Matku.*“

Dňa 25. mája budeme sláviť sviatok Nanebovstúpenia Pána a celý mesiac sa nesie v duchu veľkonočných udalostí. Panna Mária celým svojím životom poukazovala na Krista, ktorý jej pod krížom ako matke Cirkvi zveril nás všetkých slovami: „*Žena, hľa, tvoj syn!*“ ... „*Hľa, tvoja matka!*“ (Jn 19, 26 – 27).

Mariánska téma je v umení dodnes rozšírená. Práve umelci dokážu jazykom obrazu a symbolu vyjadriť hlboké

tajomstvá viery. ZUZANA BOTEKOVÁ nám vo svojom objekte – textilnom ruženci s maľbami anjelov pripomína prvotný význam tejto hlboko meditatívnej, osobnej modlitby, o ktorej sv. Matka Tereza povedala: „*Aký význam má neustále odriekanie modlitby Zdravas? Keď posplietáš všetky pavučinky, zastavíš aj tigra.*“ Pozýva nás k znovobjaveniu sily modlitby ruženca v jednoduchosť a dôvere detí: „*Ak nebudete ako deti, nevojdate do nebeského kráľovstva.*“ (Mt 18, 3).

P. LEOPOLD SLANINKA, SJ

Objednajte si
dvojtyždenník o náboženstve a kultúre

VOX

Celý ročník
si môžete objednať
kedykoľvek v priebehu roka.

Neprídete tak nielen o jednotlivé čísla, ale ani o prílohy.

**Ročné predplatné je 10 eur,
polročné 6 eur.**

Do správy pre prijímateľa kvôli identifikácii platby

uved'te

priezvisko a adresu

VOX

Dvojtyždenník o náboženstve
a kultúre

Vydáva Rada pre vedu, vzdelanie
a kultúru KBS

Adresa redakcie: Dvojkrižna 4,
821 06 Bratislava
ISSN 1339-3634

Vychádza dvojtyždenne v pdf podobe.
Cirkevný cenzor: ThLic. Zdeno Pupík, PhD

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikrýl
tel. +421 915 793 811,
e-mail: prikrýl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať
e-mailom alebo telefonicky:

vox.zdruzenie@gmail.com,
prikrýl62@gmail.com
+421 915 793 811

Číslo bankového konta:
SK03 0200 0000 0035 0204 0751